

ЖИВОТ ПИШЕ АФОРИЗМЕ 6

(зборник приредио: Грујо Леро)

17. БИЈЕЉИНСКИ СУСРЕТ АФОРИСТИЧАРА

АЛИЈАГИЋ, Исмет - Сека
АНДРИЋ, Иво Мијо
БЕРИЋ, Миладин
ВЕЉОВИЋ, Павица
ВУЈИЋ, Живко
ВУКМАНИЋ, Мирослав
ВУКОВИЋ, Младен
ГАРВАНОВИЋ, Златко
ДРМИЋ, Јандре
ДУРМАНОВИЋ, Слободан
ЂЕРГОВИЋ, Раде
ЖИВАНОВИЋ, Слободан
ИЛИЋ, Саво
ЈЕВТОВИЋ, Милован
КАПЕТАНОВИЋ, Боро
КУЈУНЦИЋ, Јелена
ЛЕРО, Грујо
ЛЕРО, Никола
МАНДИЋ, Гојко
МАРКОВИЋ, Жељко
МАРТИНОВИЋ, Саво
МАЦИЋ, Екрем
МЕЛИХАН, Константин
МИЛИВОЈЕВИЋ, Милен
ОБРЕНОВИЋ, Милад
РАДИЋ, Бошко - РАКИЈАВЕЛИ, Рабош
РАДОСАВЉЕВИЋ, Горан
РАИЧЕВИЋ, Марина
САИЛОВИЋ, Деана
САМАРЏИЋ, Дарко - Кодар
СРЕДАНОВИЋ, Мирослав
СУПЕК, Томислав
ТЕПАВЧЕВИЋ, Драган - Тепа
ХАЛИЛОВИЋ, Абдурахман - Ахил
ЧОТРИЋ, Александар

ЖИВОТ ПИШЕ АФОРИЗМЕ 6

афоризми
и
хумористичко-сатиричне пјесме

Скупио их и на свијет издао:
Грујо Леро

MISIJA
d.o.o. Brčko

2021.

Издавач:
„Мисија”, Брчко

За издавача:
Милица Шљивић

Уредник:
Грујо Леро, проф.

Рецензент:
Васил Толевски

Аутор карикатура:
Југослав Влаховић

Штампа:
„Мисија”, д.о.о.
Брчко

За штампарију:
Рајка Рађен

Тираж:
500 примјерака

Контакт Редакције:
grulero@yahoo.com
00387 55 202 800, 00387 65 928 777

ISBN

РЕЦЕНЗИЈА НА МЈЕСТУ ПРЕДГОВОРА

Васил Толевски: **ВРЕМЕПЛОВ КРОЗ ХУМОР И САТИРУ**
(зборник “Живот пише афоризме 6”, приредио Грујо Леро)

Увек, кад се сетим Бијељине, пред очима ми искрсне дивни град у Републици Српској, а уз то и дивни пријатељи са којима сам био неколико пута учесник традиционалног фестивала хумора и сатири. Али највише утицаја на мој времеплов кроз хумор и сатиру на Балкану оставља мој и наш велики пријатељ Грујо Леро, за мене “брат Грујадин” из Републике Српске. Дивног ли човека, обдареног елоквентношћу којом плени саговорника, врсног познаваоца сатири на балканским просторима, компатибилног са врхунским мајсторима сатири на прастаром Балкану, а и сам расан сатиричар, пре свега афористичар.

Ентузијазмом којим организује овај фестивал поклонио је сатиричарима један од најлепших фестивала хумора и сатири, на коме се окупља крем сатири из Републике Српске, али и неизоставни гости, који не могу да одбију његов позив да оплемене овај велелепни скуп врхунских аутора.

Уз представљање бисера аутора пред увек препуном салом месне библиотеке, не може се изоставити утисак да између стваралаца и публике тиња ватра која их спаја у сублимат који даје невероватну енергију и баца искрице које потпаљују ватру која траје до следећег фестивала.

И тако из године у годину траје окупљање великих мајстора минијатуре, његово височанство афоризам, а уз то нађу се и песме и епиграми. Леро, као отац фестивала, негује ведри фестивалски дух, негује квалитет који селектује да би га представио дивној и школованој публици у Бијељини. А на крају са сетом се морам присетити дивних вечерњих разговора и дружења са ауторима из РС, са којима сам склопио дивна пријатељства, која још трају, на обострану радост.

И овај најновији фестивал протиче према устаљеној шеми: аутори испред публике стоје у ставу мирно и презентују своје стваралаштво. А посетиоци несебично деле аплаузе, осмехе, грохотно смејање, који су за презентере најбоља награда.

ИСМЕТ АЛИЈАГИЋ иронично се поиграва са истином у којој корачамо сви ми, у свим државама бивше Југе: **Глад нам више не куца на врата, уградили смо звоно.** Лагано, са великом скепсом обележава овај духовни суноврат који нас је задесио, али са дозом ведрине обележава оптимизам који куља у нама, да нас ништа не може изненадити. Шта је – ту је, издржаћемо у времену које нам долази, без страха од будућности. Штавише, Алијагић помаже глади, бар да се не мучи кад нам долази у госте.

ИВО МИЈО АНДРИЋ оптимистички наговештава да смо сви ми неуништиви и као народ и као путници кроз време, а пре свега кроз простор: **Траже се радници за рад у Њемачкој. Пожељно знање хрватског језика.** Никаква економска криза не може нас убити у појам и не може спречити да очувамо своју највећу вредност и сачувамо наш идентитет. Јачи смо од судбине – као да нам поручује један од највећих хрватских афористичара данашњице.

У току посљедњих десетак година **МИЛАДИН БЕРИЋ** је направио велики квалитативан скок, због чега га сврставају и цементирају у сам врх балканских аутора. Његове творевине налазе своје место у великом броју антологија, зборника. Он је редован сарадник неколико листова на Балкану. **Кад чујем новинаре да погрешно изговарају одређене ријечи, умало ме не стрефи “инфракт”.** Неретко се шали на свој рачун. Можда је то и опробан стваралачки рецепт аутора коме је најважније да измами осмех на лицу читалаца. А он то успева редовно да уради.

Наша лавица која афоризмима плете своју гриву – **ПАВИЦА ВЕЉОВИЋ** је као тајфун који разара, али и открива све оно што је покривено велом мистичности или двојног морала. Не штеди ни свој женски род када де декларише: **Каква су времена дошла - жене два брата зваће се гејтрве**. Нема сумње да ће њени афоризми побудити велику пажњу код посетилаца, али и измамити неколико лажних осмеха код - гејтрве.

Редован учесник овог фестивала **ЖИВКО ВУЈИЋ** са собом носи дугачко искуство у наступима уживо. Његови афоризми као да су саплетени за живе естрадне натупе. Велики је мајстор за комбинаторику речи, из које се изнедрује реска мисао, оплемењена великом дозом ироније. **Живим како знам. А како – то не знам!** Али, као и сви афористичари, и Живко Вујић негује позитивни дух, са надом да ћемо једног лепог дана бити боље и бићемо боље. Сатира не може променити ток ствари, али бар се може потрудити да покаже како треба ствари да буду у правилном току.

МИРОСЛАВУ ВУКМАНИЋУ је јасно да... **Засукани рукави давно су изишли из моде**, чиме даје на знање да је рад изгубио битку код нерадника. А тиме су и остали кратких рукава.

МЛАДЕН ВУКОВИЋ је аутор који чистотом стваралачке композиције исказује на најбољи могући начин стање у коме се налазимо: **Боље се осјећам у хотелу с пет, него у Еуропи са дванаест звјездица**. Као да осликава статички податак анкетираних грађана земље у односу на њихову будућност живљења. Оваква универзалност мисли егзистира у свим земљама нашег полуострва.

Средњи слој друштва је барометар стања у једној земљи, пошто је он покатељ егзистенцијалног минимума људи који стварају за добробит своје земље. **ЗЛАТКО ГАРВАНОВИЋ** је то описао у две реченице, што је модел

стварања квалитетног афоризма. **Кад нестане средњи слој у друштву, нестане и у сендвичу.**

ЈАНДРЕ ДРМИЋ, велики аутор који немилице удара по слабостима друштва и човека, изврсни је познавалац стања које описује. Он не пише **надуго, нашироко и нажалост**. Његову бритку, кратку и јасну мисао прихватају сви они који деле мишљење да се данас пише и објављује несразмерно квалитету који се обзнањује.

Један од великана српског и балканског хумора и сатире – **РАДЕ ЂЕРГОВИЋ** један је од најплоднијих твораца, који је и за време бивше Југославије несебично делио своје знање и умеће са читаоцима највећих листова, ревија и недељних новина које су излазиле у то време. Негује кратке, али врло оштроумне афоризме. **Идентификовали смо га. Чим је ставио маску.** Стилски је препознатљив и његови афоризми ће загрејати дланове бијељинске публике.

Један од сталних учесника фестивала – домаћин **СЛОБОДАН ЖИВАНОВИЋ** својим несебичним и квалитетним радом обезбедио је висок реноме, који ужива на овим просторима. Недвосмислен је, лако се прихвата његова стреловита мисао, која извире из народне душе. **Кад немам шта јести, свеједно ми је да ли лијек пијем прије или послјије јела.** Ово је афоризам коме се ништа не може одузети или додати. Осима ја, који морам да додам: изврсни аутори производе квалитет, а не квантитет. Слободан је један од таквих.

Лако је **САВУ ИЛИЋУ** да обезбеди своје место у породици бијељинских учесника када зна шта хоће да каже, а и уме то да срочи – да би његов слушалац лако прихватио такву мисао. **Он је желио да заједно живе у очевој кући, а она га послала у материну.**

Велики су они људи који оставе нешто иза себе. Али не када клекну, него стварајући. Као што је то радио наш неимар **МИЛИВОЈЕ ЈОЗИЋ** - „Јозо“. Стварао је и оставио траг у сатири као што је Тесла у електротехници. С тим што он није марио кога узима под своје. Њему су све странке биле исте, скоро никакве, па је дошао до закључка: **Тесла је успео у науци зато што није припадао ниједној политичкој струји.**

ЈЕЛЕНА КУЈУНЦИЋ поседује дух да материју претвори у диван, лак афоризам, пун хуморности, али и духовно стање из којег може да се изнедри позив за поправљање стања у коме се налазимо. Делује као да смо на ивици провалије из које нас може извући широки осмех, као крила која нас понесу уз ветар. **Више ни најнепристојнији не једу док иду улицом. Боје се да им неко не отме.**

Врцави, вицкасти, освежавајући су афоризми које ствара отац бијељинског фестивала. Његова неочекивана поента је печат који удара. **ГРУЈО ЛЕРО: Имао сам среће са штампањем нове књиге. Тражио спонзоре, а јавиле се све саме спонзорше.** Они који добро познају прилике на пољу хумора и сатире сагласиће се са констатацијом да наш Грујо улаже много више у фестивал него у себе и своје писање. На његову штету и штету читалачке публике, али на радост фестивалских присталица и аутора који гостују у Бијељини.

ЖЕЉКО МАРКОВИЋ из дана у дан ствара све квалитетније афоризме, и то убитачним темпом, који су му гаранција да ће његов рад добити сатисфакцију на пољу књижевности, а већ је један од квалитетнијих аутора: **Прелетач? Знамо те, птицо!** – само је један плотун у канонади коју припрема Жељко за будуће априлске сусрете афористичара.

Бијељински фестивал окупља редовно најбоље сатиричаре који у својим свескама садрже афоризме свих врста. **ЕКРЕМ МАЦИЋ** у својој колекцији има афоризме свих врста, па му ни еротика, повезана са замаскираном филозофијом, није непозната тема. **Неке ствари покушао сам завршити преко ноћи. Сад плаћам алиментацију.** Штавише, врло је успешан.

Ту су и афоризми врло квалитетног аутора – **КОНСТАНТИНА МЕЛИХАНА**. Иако је из далеке Русије, његови су афоризми блиски нама – делују као да их је саздао неко ко је наше горе лист. **Ако је жена хладна као риба, мушкарац мора да буде стрпљив као рибар.**

МИЛЕН МИЛИВОЈЕВИЋ већ дуго времена краси антологије и зборнике својим афоризмима. **Председник ужива велики углед у свету. А ужива и овде.** Сјајан је у композицији афоризама, са веома луцидном поентом.

БОШКО РАДИЋ (РАБОШ РАКИЈАВЕЛИ) надограђује из дана у дан своје погледе на ствари и ликове око нас. Доајен бијељинског фестивала, један је од заштитних знакова, а и главна узданица и ослонац Груја Лера. **У политици све је мање личности, а све више ликова.**

Богатство бијељинског фестивала је и у разноврсности погледа на свет око нас. **ГОРАН РАДОСАВЉЕВИЋ** је један од аутора који има најшири распон тема, а у свакој од њих проналази оно што даје импулс за креирање квалитетног афоризма. **Музе ћуте, а они ћуте и музу.**

Дневно-политичке теме, које постају и државни проблем број један, приморале су **МАРИНУ РАИЧЕВИЋ** да уоквири своју експлозивност у: **Доктори у влади успешно су оперисали државну касу.** Није реч о медицинској, већ о

економској болести, коју је наша Марина докторски одрадила.

ДЕАНА САИЛОВИЋ је наша „принцеза на зрну разума“, која нас већ дуго година изненађује дивним афоризмима, али и књигама, где несебично захвата све оно што је квалитетно у свету сатире. Бијељинска публика има част да ужива у вивисекцији друштва коју стручно одрађује наша Деана. Иако она резигнирано одрађује: **Језиком новца речено – слабо стојим с временом.**

Таленат којим располаже **ДАРКО САМАРЦИЋ** – **КОДАР** даје нам за право да подржимо овог аутора афоризама, али и карикатуре, са жељом да се увек прикаже у најбољем светлу. Што он и обилно чини. **Док траје пандемија неки перу, а неки трљају руке.**

МИРОСЛАВ СРЕДАНОВИЋ је дуго година у врху балканске сатире, а његов квалитетан рад већ је привукао пажњу и светских аутора. Као новопечени члан Московског клуба афористике има још већу обавезу да задржи ниво рада који негује за време свога афористичког постојања. Широк спектар интереса са собом носи и већи распон квалитета, тако да његов бисерни ред радује сваког доброг познаваоца сатире. **Студенти, за сада, протестују. Ако се запосле, моћи ће и да штрајкују.**

Аутор као **ТОМИСЛАВ СУПЕК** увек носи са собом квалитет који је на завидном нивоу. Представља једног ретког творца који из дана у дан доказује свој квалитет, са жељом да се и бијељинској публици покаже у најбољем светлу. Теме које обрађује блиске су народу, па било којег локалитета да су. Кратко речено: универзалан је. Па и његов пријављени бисер: **Улици смо промијенили име. Но, и даље је слијена.**

ВАСИЛ ТОЛЕВСКИ: “Ја о себи не могу да напишем ништа лепо, јер ја најбоље познајем себе - какво сам створење. Само да знате да се купам редовно само због овог афоризма: **Вашке су увек заједно. Само у скупштини свака има свој кабинет.** Ја највише учим од својих афоризама, па ми је зато афоризам цео мој живот. А пошто сам преживео *корону*, волео бих да ми живот буде дуг као роман, а не као афоризам”.

АБДУРАХМАН ХАЛИЛОВИЋ – АХИЛ, афористичар расног кова, своје најлепше творевине објављује на просторима бивше Југославије. Његове сатиричне афоризме прожима хумор. Сваки корак у афоризму му је строго планиран, без вишка речи, а нити се може шта додати. Таква једноставност доноси квалитет, као: **Једем рижу на кинески начин. Сваког дана.**

Ако би неко хтео да на делу уочи квалитетне афоризме као школу за писање, изванредну причу или да упозна вредности домаћих или страних антологија, онда нека обрати пажњу на рад **АЛЕКСАНДРА ЧОТРИЋА**, данас, без сумње, великана светске сатиричне сцене. Његова ведрина и непресушни жар за радом доносе на увид бијељинске публике прегршт антологијских афоризама, као: **Неке жене имају колекцију ципела, а неке колекцију – папучара.**

Први дио

А Ф О Р И З М И

Живот пише афоризме.
Све су краћи.

Митар Ђерић – Лаки

ИСМЕТ АЛИЈАГИЋ - СЕКА (1946)

Рођен тридесетак километара сјеверно од Сарајева – у мјесту Високо. Пише афоризме и епиграме већ пуне четири деценије. Годинама је присутан на телевизији и радиостаницама у БиХ, али и принтаним медијима. Често је наступао и на културно-умјетничким манифестацијама. До сада је написао око 20.000 афоризама и епиграма, а велика жеља му је и да коначно објави своју прву збирку афоризама. Међутим, због недостатка финансијских средстава, али и неразумијевања општинских структура власти, којима се обраћао за помоћ, та књига још није угледала свјетло дана. Иначе, био је члан Удружења „Писање хумористичке ријечи“, које је почетком рата у Босни и Херцеговини престало са радом. Живи у Високом (ФБиХ).

Добра жена је као добра књига:
док је читаш – уживаш;
послије само градиво обнављаш.

Није зло што они купују факултетске дипломе,
него је зло што они немају
ни основне школе.

Да избора није, тешко би асфалт стигао
до најудаљеније бирачке кутије.

Не треба
да бринемо за цијене,
нису оне више тако мале.

На телевизији се од голоћиње
не види гола истина.

Код жена –
кад има неко мјесто у срцу –
има и у кревету.

Народ више не опамећује дегенек.
И полиција је немоћна – излиз'о јој се пендрек.

Глад нам више не куца на врата,
уградили смо звоно.

Сиротиња никад неће моћи
мира да има:
скупа, богме, и на гробљу лежарина.

Ми смо будни, али нам савјест спава.

ИВО МИЈО АНДРИЋ (1948)

Рођен у Чанићима код Тузле. Основну школу похађао је у Добрњи, Мрамору и Липници, а средњу техничку у Тузли. Завршио је Факултет политичких наука и постдипломски студиј на Економском факултету у Сарајеву, граду у коме је провео већи дио живота. Радио је у привреди, образовним установама, синдикатима и државним институцијама Босне и Херцеговине, те краће вријеме у хрватском образовању. Од средине 2004. године живи и ствара у Загребу.

До сада је објавио 20 књига поезије за дјецу и одрасле, 5 књига прозе драмских текстова, 2 монографије, 3 књиге есеја и књижевних приказа, 9 књига афоризама и 3 стручне књиге са подручја заштите радничких права.

Поезију, прозу, драме, есеје, афоризме, епиграме, огледе и књижевне приказе објављује у листовима и часописима у Хрватској, Босни и Херцеговини и шире.

Књижевни радови су му превођени на енглески, њемачки, руски, чешки, словачки, словенски, македонски, кинески, румунски и арменски језик.

Члан је Друштва писаца Босне и Херцеговине и Друштва хрватских књижевника.

У парламенту је
сједио
све док није осиједио.

Траже се радници за рад у Њемачкој.
Пожељно знање хрватског језика.

Извукао се на фору.
А фора је била...извући се.

Откад је постао прва виолина
тај вам поваздан цвили.

„Кажеш да ти се жена на суду
бранила шутњом?
Ма, не могу вјеровати!“

Откад не идем лијечницима
пуно сам здравији.

Плаће нам данас мало расту,
а раст ће и мало сутра.

Бог је на нашој страни.
Штета што није и у нашој странци.

Да сам млађи - као што нисам,
отишао бих преко границе – као што јесам.

Живимо на рате,
а умиремо од... камате.

МИЛАДИН БЕРИЋ (1962)

Рођен у Бањалуци, гдје је завршио основну школу, гимназију и електротехнички факултет.

Пише поезију, прозу и више врста сатиричних форми. До сада објавио 7 збирки поезије и сљедеће књиге сатире: „Лаку ноћ, пропали студенти” (2003), „Ловци на сјенке” (са Ж. Вујићем и Д. Самарџићем - афоризми, 2003), „Четворобој” (са Ж. Вујићем, С. Јанковићем и Г. Кљајићем, 2004), „Приче из Педоније” (2007), „Од конца до гајтана” (поезија, 2008), „На европском пруту” (афоризми, 2009), „Хага о Србима” (афоризми, 2012), „Мусака“ (електронска књига, 2013), „Квазимодо, извини на грби” (поезија, 2013), „Ономад је била добар комад” (поезија, 2014), „Изборни слаган” (афоризми, 2015). Објављивао у свим важнијим дневним новинама и књижевним часописима на српском говорном подручју. Заступљен у више антологија и зборника. Неке од награда: „Златна кацига“ (Крушевац), „Златна значка“ (Љубљана), „Сатирично перо“ (Бијељина), „Бамби Орфеј“ (Дортмунд), „Наци Наман“ (Либан), „Раде Брка“ (Крушевац), награда за најбољу пјесму на „Сатира-феста“ (Београд), „Умовање чистог разума“ (Б. Лука), „Сатирично перо“ (Челарево), „Златни афоризам“ (Мркоњић Град). Најбољи сатиричар Српске у избору часописа „Носорог“ (2010, 2013). Добио двадесетак награда за лирику и кратку причу.

Научници су утврдили да секс пред спавање
гарантује миран сан.

Па се ти не трзај!

Кад видим рачун за воду,
пустим сузу,
а кад видим рачун за струју – дрмне ме.

Особе које се воле што прије своју љубав
треба да крунишу браком.
Није то тако страшно, а обично и не траје дуго.

Некада смо са поносом организовали војну,
а сада геј-параду.
Изгледа да нам је заказало свијетло оружје?

Кад чујем новинаре да погрешно изговарају
одређене ријечи,
умало ме не стрефи “инфракт”.

Умало да добијем веома цијењену књижевну награду.
Фалило ми само триста евра.

Добро што Срби не знају ко ће бити
нови предсједник владе,
али изгледа да то не зна ни амерички амбасадор.

Црногорци никад не гријеше.
Јер –
ко ради тај и гријешу.

Клим по клим и оде КиМ!

Тек кад је цар остао го, видјело се зашто је
подржао геј-параду.

ПАВИЦА ВЕЉОВИЋ (1978)

Рођена у Новом Саду. Дјетињство провела у малом сремском селу Крушедол. Љубав за књиге и писану ријеч „прноси“ кроз живот од своје осме године, када је написала прву пјесму (о свом дједу). На развој њеног талента за писање током основношколских дана утицај је имала наставница српског језика Елизабета Пејчиновска, уз чију помоћ је освојила многобројне литерарне награде. Невелика амбиција не помјера је даље од љубави за писану ријеч, коју је у зрелим годинама уоквирила најприје књигом афоризама „Сизифе, промени руку“ (2014), а три године потом романом „Јустицијо, дигни главу“. Пише и пјесме, хумористичке скичеве за ТВ извођење, поезију за дјецу, цртице... Члан је Београдског афористичарског круга и један од аутора на сајту „Директна реч“. Уврштена је у више зборника и антологија кратких прича и афоризама. Учесник је многобројних међународних и домаћих фестивала сатире и хумора, награђивана за афоризам, објављивала у дневној штампи...Дјело „Јустицијо, дигни главу“ издваја је као храброг, јединственог, аутентичног, оригиналног аутора. Занимање: медицинска сестра – техничар. Мајка и супруга, која гаји љубав за књиге и писану ријеч, дјецу, цвијеће, животиње и добре међуљудске односе. Живи и ствара у београдској општини Сурчин.

Драги, ти си моја жеља. Замисли ми рибицу.

Имам став.

У брачним водама пливам леђно.

Паметном и једна доста. Овај мој воли да буде глуп.

Опет размишљам о комшији.
Мени ништа паметно да падне на памет.

Каква су времена дошла -
жене два брата зваће се гејтрве.

Дуван је штетан. Пушење није.

Реформисала сам брак
по узору на власт:
код мене и секс спада у социјална давања.

Додирнуо ми је душу.
И још је пипа.

Скидао ми је звезде
с неба,
а онда ми је пао брак на очи.

Драги, пут до мог срца иде преко твог.

ЖИВКО ВУЈИЋ (1947)

Рођен у Љубатовцима (општина Лакташи). Објавио четири књиге пјесама, двије лирских записа, један роман, књигу прича и репортажа, двије збирке афоризама: *Ловци на сјенке* (коаутор) и *Промашаји који погађају*. Заступљен је у неколико збирки кратких прича, поезије, афоризама, сатире, у пет енциклопедија афоризама, Антологији сатиричног афоризма РС *Лед је пробијен* и у десет књижевних зборника.

За поезију, прозу и сатиру је неколико пута награђиван на домаћим и међународним конкурсима. Објављује у многим листовима и књижевним часописима. Члан је редакције сатиричног часописа *Носорог* и уредник листа *Ријеч Жупе*. Превођен је на њемачки и енглески језик. Члан је Удружења књижевника Републике Српске.

Живи у Бањалуци.

Гледам у прошлост – видим садашњост.
Гледам у садашњост – не видим будућност!

Живим како знам. А како – то не знам!

И ми имамо оружје за масовно уништавање.
Зове се – пензија.

Колико новац пуни џеп -
толико власнику празни душу.

Криза је све дубља, џепови све плићи!

Није спреман за све, него је спреман на све!

Они који одлучују ко ће бити прикључен
на респиратор
прикључени су на државне апарате.

Први задатак политичара јесте да не лаже,
други да не краде,
а трећи да лаже да не краде.

Штедио бих и ја, ал` ми не да пензија.

Директор је злоупотрејио положај који је
секретарици најбоље одговарао.

МИРОСЛАВ ВУКМАНИЋ (1954)

Рођен у Загребу. Завршио је Филозофски факултет. Био средњошколски професор. Уредио је више десетака књига афоризама других аутора. Пише пјесме, прозу, афоризме... Избор афоризама је из рукописа припремљеног за прву књигу. Живи и ствара у Загребу.

Они на челу уопће се не зноје.

Засукани рукави
давно су изишли из моде.

Новине су постале такве
да је човјек сретан ако није у њима.

Јавни пријевоз
све више личи на одвоз.

Одљев мозга прерастао је у бујицу.

Дарвин се замјерио
и људима и мајмунима.

Ако те живот мази,
заувјек остајеш дијете.

Кад су ти сва врата отворена,
чувај се пропуха.

Због политичких кухиња
народу преостају пучке кухиње.

Тешко домовини
у којој сви умиру за њу.

МЛАДЕН ВУКОВИЋ (1958)

Рођен у Сплиту. Уредник је мноштва књига и дуговјечне емисије *Кад се смијаш тад и бијаш* Хрватског радио-Сплита. Пише поезију, сатиричну прозу, афоризме и епиграме. Објавио је више књиге поезије, прозе и хумора. Награђиван је за новинарско, афористичко и књижевно стваралаштво. Члан је ДХК, УХАХ и ДХК ХБ. Живи, ради и ствара у Сплиту.

Знам те, птицо, кад си вирус била.

Пребила му је кости – захвалила што је
настала од Адамова ребра.

Откад је све више политичара „како вјетар пуше“
све су чешћи цунамији.

Политичар сличи политичару
као мућак мућку.

Опет је мало жена на листама за Сабор.
Све им по списку!

Неспособна влада
у сјени
боји се и властите сјене.

Толико сам сумњив да ме прислушкују
и кад разговарам сам са собом.

Чизма главешину чува.

Не прси се силиконима!

Боље се осјећам у хотелу с пет,
него у Еуропи са дванаест звјездица.

ЗЛАТКО ГАРВАНОВИЋ (1961)

Рођен у Винковцима. Пише поезију и афоризме. Бави се фотографијом и ствара скулптуре. Објавио је пет књига афоризама. Живи и ради у Дугом Селу. Предсједник је Удруге хрватских афориста и хумориста.

У Хрватској не тону бродови,
већ бродоградилишта.

Кад нестане средњи слој у друштву,
нестане и у сендвичу.

Пушачима брзо одлете плућна крила.

Иако су им уста напријед, многи говоре иза леђа.

Због љубави се скаче од среће.
Или с моста.

Нисам је видио откад се повукла у себе.

Брачни пар је у кризи
ако му се појави брачни непар.

Врхунски ногометаши су пјесници
у једанаестерцу.

Пред тобом сам паметан,
а за тобом – луд.

Од ракије се добију „шљиве“.

ЈАНДРЕ ДРМИЋ (1955)

Рођен је у Босни и Херцеговини, у сеоцу Врило, малом као афоризам, у општини Дувно, а (за) сада Томиславград. Послије потопа обитељског поља и стварања умјетног језера Бушко блато (даје свој допринос електрификацији) бива, већ као осмогодишњак, жртвом страхотног комунистичког режима који га лансира из меког, завичајног блата те с обитељи атерира на тврде, камене улице Сплита, гдје, учећи ходати по том чудном терену, завршава основну и средњу школу. Од школе има још и диплому Филозофског факултета у Задру. Педесет и пет година провео је у учионици, што као неамбициозни ученик, што као, ако није преамбициозно рећи, учитељ... у Постирама на Брачу, Сплиту и Загребу.

Од 1993. живи у Загребу. Ожењен Горданом, рођ. Милковић, професорицом којој је био сурадник на два капитална дјела: Дарко и Дора. Објављивао је у тисканим и електроничким медијима, највише у „Слободној Далмацији“, „Недјељној Далмацији“ и електроничком „Даулинеу“. Објавио је, све у властитој наклади, књиге афоризама:

Плодови мора (Загреб, 2008), *Ауреоле на снижењу* (Загреб, 2010), *Маслинарство код Ескимма* (Загреб, 2013), *Оптимисти из Содоме* (Загреб, 2016), *Скептичка јама* (Загреб, 2018), *Каламбуре барута* (Загреб, 2021). Заступљен је у многим антологијама, тисканим у Хрватској, Србији, Босни и Херцеговини, Црној Гори, Македонији и Румуњској. Добитник је чак и неколико награда и признања. Мало пише, пуно чита.

Гледам карту свијета.

Нигдје ме нема.

Возача

који провезе кроз црвено
треба кажњавати док не позелени.

Он пише надуго, нашироко и нажалост.

Пошто моје књиге нигдје не пролазе,
закључио сам да су
непролазне вриједности.

Када се добро напијем, мука ми је.
Али не толико
као када се добро отријезним.

Име клуба: „Хајдук“.
Модел управљања: хајдучија.

Гости у студију били су толико стари
да сам се бојао хоће ли емисија
издржати епитет „уживо“.

Кад школско звоно означи
крај сата,
дође и професорових пет минута.

Хоћемо ли данас радити за боље сутра?
Боље сутра!

„Лула мира?“
„Хвала, не пушимо“.

РАДЕ ЂЕРГОВИЋ (1948)

Рођен у Лозници. Основну, средњу, вишу школу и „чивијашку“, завршио је у Шапцу. Учитељским позивом се бавио у Рађевини (Бела Црква, Врбић, Доње Брезовице) и у Грузи, општина Кнић (Топоница, Баре, Забојница). Вратио се у Шабац 1996. године и радио у Народној библиотеци „Жика Поповић“, где је пензионисан 2009. Хумором и сатиром бави се од далеке 1968. године у култној емисији „Минимакс“, која је емитована на таласима „Радио-Београда“. Био је председник „Чивијашке Републике“ 2002-2003. године. Награђиван више пута у великој, средњој и малој Југославији, а, богами, и у Србији. Добитник је *Златне значке* Културно-просветне заједнице. Члан је Удружења књижевника Србије. До сада је објавио 12 књига: *Доскоци*, *Јовановићи*, *Савремене басне*, *Носталгичне приче*, *Коска је бачена*, *Ослушкивање из склоништа*, *Зауставите Земљу*, *Небески народ и земаљска чуда*, *Бруте, брате*, *Хумор и лектира*, *У демократији до гуше*, *Издајници еволуције*. Живи пензионерске дане пишући и путујући Србијом.

Одлазак у полицију за мене је
час соло певања.

Мрка капа је –
наш омиљени одевни предмет.

Од свих заната
најбоље је плаћен најстарији.

За одбрану доктората
ангажовао сам најбоље адвокате.

Идентификовали смо га.
Чим је ставио маску.

Не интересује ме пут у Европу.
Дај, урадите нам пут кроз наше село!

Не чешем се
тамо где ме сврби.
Желим да заварам противнике.

Кад се нађу луд и збуњен, ето геј-параде!

Брод је морао потонути.
Био је пун
слепих путника.

Демонстранти су се мирно разишли,
а неки су развезени колима хитне помоћи.

СЛОБОДАН ЖИВАНОВИЋ (1946)

Рођен је у Тржичу (Словенија). Живи у Бијељини. Основну школу завршио у Травнику, Учитељску у Бијељини, Педагошку академију у Славонском Броду. Службовао на подручју Сребренице, затим радио у *Ослобођењу* у Брчком, а од 1973. до пензионисања непрестано у Пољопривредној и медицинској школи у Бијељини (Дом ученика и студената). Више од 3.500 афоризама, које пише од 1980. године, објавили су му листови *Феферон* из Подравске Слатине, *Бродолом* из Славонског Брода, *Јез*, *Хер рубикон*, *ОСА*, касније *Ослобођење*, *Фронт слободе*, *Глас Српске*, *Вечерње новости*, *Просвјетни лист*, *Четврти јул*, *Наши дани*, *Задругар*, *Бразде*, *Јавност*, *Бањалучке новине*, а у посљедње вријеме електронски часописи *Носорог*, *Жикишон*, *Шипак* и др.

Најредовније и најдуже јављао се у *Семберским новинама* и у хумористичкој емисији Радио-Бијељине *Округло ћоше*. Заступљен у зборницима Г. Лера: *Књига смијеха* (2006), *И вријеме нас узело на зуб* (2007) *Шекспире, молим једну „виљемовку“* (2008), *И посљедњи Мохиканац је испред нас* (2009), *Пљачка им материна* (2010), *Добро јутро, клумно* (2011), *У необраном грожђу* (2012), *Већи од атома, мањи од макова зрна* (2013), те у зборнику *Источно од запада* (2012) Милада Обреновића.

Полиција нам се поправља.

Чим медији нешто открију, она креће у акцију.

Крива је Дрина. Са обје стране.

Фотелја има дужу гаранцију
него онај ко у њој сједи.

Љубав је слијепа.
Када прогледаш – готово је.

Рука руку мије.
Образ више у игри н и ј е.

Наша полиција не да
да нас други бију.

Прочитао сам графите
на овој страни зида.
За ону страну потребан ми је пасош.

Ко мало гријеши нема на чему да се учи.

Од моје боље половине
мени припада тек трећина.

Кад немам шта јести,
свеједно ми је
да ли лијек пијем прије или послвије јела.

САВО ИЛИЋ (1932 - 2021)

Рођен у селу Потпећ код Тузле (БиХ). До 1994. живио у Тузли, када је с породицом преселио у Пулу (Хрватска). Студије права завршио у Загребу. До пензионисања радио одговорне послове у привреди и државним институцијама. Бави се афористиком, хумором и публицистиком. Добитник већег броја награда и признања за допринос развоју спорта и других друштвених дјелатности.

Дјела: ПЈЕШАЧЕЊЕ У ПРИРОДИ ЗА КВАЛИТЕТАН И ДУГ ЖИВОТ (Пула, 1998. и још два издања), БЛАГОДАТИ НОРДИЈСКОГ ХОДАЊА (Пула, 2010), ПОТПЕЋ – СЕЛО КОЈЕГ ВИШЕ НЕМА (Пула, 2011), ХОДАЈМО ЗА ЗДРАВЉЕ (са М. Перушком, Пула, 2012), ОДА ЗДРАВЉУ И ХОДАЊУ (Пула, 2013), АФОРИЗМИ И ДРУГЕ БОДЉЕ (са И. М. Андрићем, Пула, 2015), ТРЕЋЕ ДОБА (хумор и сатира, приређивач С. Илић, Пула, 2017), ПЈЕСМОМ КРОЗ ВРИЈЕМЕ (избор поезије јужнословенских пјесника, Пула, 2017), ЕВРОПСКИ ПЈЕСНИЦИ О ПРИРОДИ (Пула, 2018).

Када би било тачно да су у лажи кратке ноге,
наши би политичари ходали
на кољенима.

Слободно размишљајте. Али не наглас.

Хеј, Славени, јесте ли још живи?!

У нашој шуми прописа
ни шумар се не може снаћи.

Нашао сам
празан новчаник и одмах га предао полицији.

Он је желио да заједно живе у очевој кући,
а она га послала у материну.

Болест узима маха,
а лијечници узимају новац.

Има само једну жељу – да му се испуне све жеље.

Неки говоре да живимо пасјим животом,
а никако ни репом да мрдну.

Када се оженио,
увјерио се да постоје летећи тањури.

МИЛИВОЈЕ ЈОЗИЋ (1932 – 2021)

Рођен у другој четвртини прве половине прошлог вијека у селу Латковац код Александровца, у винородној Жупи крај Крушевца града. Афоризме пише од основне школе, коју, због њих, још није завршио. До сада објавио пет књига афоризама и сатиричних прича: „Плутање народа“ (2001), „Властита власт“ (2005); „Главом кроз стид“ (2008), „Сатиранија“ (2010) и „Елита паразита“ (2015). Његови радови заступљени су у антологијама хумора и сатире, књижевним зборницима и часописима, новинама, емитовани на радију и телевизији. Добитник је више књижевних награда, од којих су двије међународне: „Златна кацига“ (Крушевац) и „Шабачка чивија“. Члан је Удружења писаца Србије, Удружења књижевника у отаџбини и расејању (УСКОР) и Књижевног клуба „Црњански“. Занимање: економиста, а статусно пензионер. Живи у Београду, главном граду споредног народа.

Више је политичара на државним јаслама
него деце у дечјим јаслицама.

Наше краве нису луде
да нам дају јефтино млеко.

Борим се за живот рукама и ногама.
Рукама зарађујем, а ногама бежим да ме не ухвате.

Многи су покушали да ме подмите.
И успели су.

Тесла је успео у науци зато што није припадао
ниједној политичкој струји.

Пензионери се прехладе пред исплату пензије.
Чекају је као озебао сунце.

За спавање на послу мушкарци добијају отказе,
а жене унапређења.

На конкурсима за пријем на посао
женама се више гледа на струк
него на струку.

Лепота је пролазна.
Нарочито на конкурсима за секретарице.

У трци за посао победила је за прса.

ЈЕЛЕНА КУЈУНЦИЋ (1958)

Рођена у Баставу. Завршила Педагошку академију у Шапцу и Вишу економску школу у Новом Саду. Живи и ради у Мајуру код Шапца. Заступљена у *Антологији чивијашког хумора и сатире* (аутор Живко Гавриловић); *Бисери балканског афоризма* (приредио Васил Толевски); у зборницима прозе: *Лептирица у ћилибару*, *Црте и резе 2*, *Светлост кресива*, *Алиса у земљи прича*, *Куће у ваздуху* и *Читав живот у деветсто знакова*; у зборницима поезије: *Рудничка врела*, *Жубори са Моравице*, *Трагови на песку*, *Видовданске бесједе*,

Ђирилица - слово српског лица... Награде: на Чивијади 2001. трећа награда за сатиричну причу „Рингишпил“, повеља „Момчило Настасијевић“ 2007. за пјесму „Заједничка кућа“, пето мјесто на 15. конкурс у „Милутин Ускоковић“ за приповијетку „Изгубљена нит“, 2009. у Бечеју награда „Петар Стокић“ за пјесму „Молитва“. 2011. добила Специјалну похвалу на конкурс у „Драган Жигић“ за „Невиделицу“, „Златну кацигу“ за сатиричну пјесму „Само слога Србина спасава“, другу награду за причу „Газда“ на Чивијади и „Бело перо“ за причу „Сунчев зрак“. За причу „Смрзнуто пуце“ 2012. у Будимпешти додијељена јој је награда *Златник Милована Видаковића*. Објављене књиге: *Кроз сузе - смех* (2003) и *Крпеж и трпеж* (2004).

Какво је време дошло децу је теже
вратити на пут, него извести.

Последњих сто година овде приче почињу
са „пре рата“, „за време рата“ и „после рата“.
Ако су истините!

Човек је постао усправљајући се,
али, да би опстао, мора поново да се сагне.

Ми смо верујући народ.
Довољно је да неко спомене власт
и сви почну да се крсте.

Предизборни хит "Ко-ко-да, ко-ко-да"
брзо је промењен у "Кол'ко ко да, кол'ко ко да".

Од избора до избора све је мање избора.

Више ни најнепристојнији не једу
док иду улицом.
Боје се да им неко не отме.

Већина је била за промене.
И још увек је.

Срећа што сам шворц,
иначе бих купила – конопац!

Живот је најбољи љубавник.
Нико ме није као он.

ГРУЈО ЛЕРО (1949)

Рођен 30-ак километара сјеверно од Сарајева (Високо, БиХ), гдје је његов отац доселио са Зубаца (изнад Требиња). У родном граду завршио је основну школу и гимназију, а у Сарајеву Филозофски факултет. Од 1996. живи у Бијељини. Аутор је збирке пјесама *Изгубљени завичај* (1997), књиге афоризама *То исто, али мало друкчије* („Ошишани јеж”, 2001). *Скупио и на свијет издао петнаест* зборника афоризама и хумористичко-сатиричних пјесама: *Књига смијеха* (2006), *И вријеме нас узело на зуб* (2007), *Шекспире, молим једну виљемовку* (2008), *И посљедњи Мохиканац је испред нас* (2009), *Пљачка им материна* (2010), *Добро јутро, колумно* (2011), *У необраном грожђу* (2012), *Већи од атома, мањи од маковог зрна* (2013), *Сигурна кућа* (2014), *Од данас до сутра* (2015), *Живот пише афоризме* (2016), *Живот пише афоризме 2* (2017), *Живот пише афоризме 3* (2018), *Живот пише афоризме 4* (2019), *Живот пише афоризме 5* (2020), *Живот пише афоризме 6* (2021). Ускочио је у Антологију сатиричног афоризма РС *Лед је пробијен...* Душка М. Петровића (2005), у панораму *Нашите пријатели* (2007) В. Толевског, у Антологију афоризама БиХ *Протести мождане масе* (2008) Ј. Николића, у *Бисере балканског сатиричног афоризма* (2008) В. Толевског и др. Његови афоризми превођени су на: енглески, француски, румунски, пољски, македонски, бугарски, њемачки и арапски језик. Либану 2012. добио награду „Наци Наман” за креативност испољену у афоризмима и уврштен у антологију, штампану на енглеском, француском и арапском језику. Године 2013. за афоризме добио још двије награде: „Лалошки шешир” у Темишвару (Румунија) и „Албатрос” Франкфурту на Мајни (Њемачка).

Човјеку треба испунити сваку жељу.
Никад не знате која ће му бити посљедња.

Онај што је живио од данас до сутра –
умро је јуче.

Жао ми је богатих.
Трчећи за парама – немају времена
за сиротињску забаву.

Толико је волио да спава да се једног дана
није ни пробудио.

Имао сам среће са штампањем нове књиге.
Тражио спонзоре,
а јавиле се све саме спонзоруше.

За разлику од оператера у пошти
жене нам никад не кажу који смо у реду чекања.

ТВ водитељке имају алтернативу:
ако их неће камера,
хоће - камерман.

Жену никако да убиједим да се радује
малим стварима.

Вријеме чини своје: ни годишњицу брака
више не прослављам радно.
Само – свечано!

ЖЕЉКО МАРКОВИЋ (1961)

Рођен у Мазочу код Фоче. Дипломирани је економиста. Пише афоризме, епиграме, кратке приче и хаику. Објавио је двије књиге афоризама: „Истина о нама“ (2011) и „Народе, извини!“ (2016). Награђиван је за афоризме и кратке приче. Живи у Чачку.

Пола посла је купљена диплома.
Друга половина је партијска књижица.

Мртви ће поново гласати.
Живи били, па видели.

На књижевни конкурс стигло је сто књига.
Жири је прочитао три награђене.

Улица пресвучена асфалтом.
То је пут
којим се иде на изборе.

Прелетач? Знамо те, птицо!

Лаже чим зине.
А чим зине - телевизија преноси.

Немају благе везе о послу.
Везу су имали кад су се запошљавали.

Код нас су фантомке под државном капом.

Будите сигурни
сто одсто.
Тражиће вам проценат!

Узели су учешће у преговорима.
Узеће и дневнице и путне трошкове.

САВО МАРТИНОВИЋ (1935)

Рођен у Даниловграду, у Црној Гори. “Прозаист, песник, афористичар – има хумористичко-сатирични однос према свету, са извесним духом и дахом реалне метафизике. Његов стил је елиптичан и оригиналан у метафорици.” (Миодраг Мркић) “Мартиновић испољава врхунско књижевно умеће, ренесансну даровитост, тематску и стилску мисаоност.” (Александар Чотрић) “Реч је о писцу раскошног и језгровитог стила.” (Витомир Теофиловић) Објавио је књиге афоризама: **Ништа између** (1991), **Хазардни рјечник** (1994), **Пуна капа** (2000), **Мала глава, пуна капа - афоризми за оне који расту** (2005), **Питање - афоризми од питања** (2008), **Мартинеле** (2021). Коаутор је Антологије црногорског афоризма **Ријетке честице** (2006). Добитник је награда

Јован Хаци-Костић и Драгиша Кашиковић; Велике плакете Удружења афористичара Бијељине... **Златна вијуга** Фестивала хумора и сатире **Крива Дрина** је његова најновија награда. Заступљен је у домаћим и светским антологијама мудрости, хумора, сатире и поезије. Превођен је на више страних језика. Био је уредник шаховских рубрика у три недјељника, у којима је објавио књигу **Бели добија**, а у овој „игри над играма“ има звање учитеља шаха и титулу мајсторског кандидата. У рапид-темпу ове игре – ветерански је првак Црне Горе. Члан је Удружења књижевника Србије, Удружења црногорских писаца за дјецу и младе, Удружења хумориста и сатиричара Црне Горе и Београдског афористичарског круга. Живи у Београду.

И ми бисмо пјевали
да нам гласови нису покрадени.

Лопов се нагодио са судом –
да пола задржи, а пола издржи.

Затворио сам апотеку.
Купаца нема ни за лијека.

Чарапу на главу, па новац у чарапу!

Строго повјерљиво:
Ко није платио партијску чланарину
нема право да краде.

Боли ме уво што сам клемпав.

Док леви посустају, леваци напредују.

Дајте ми
једну чарапу.
А који Вам је број главе?

Трифко је један,
а ГРАБЕЖА има много.

Докторе, не знам како да вам захвалим.
Још нисам примио плату.

ЕКРЕМ МАЦИЋ (1966)

Рођен је у Коњицу (Херцеговина). Објавио: „Живот на чекању“ – афоризми, 1999;

„Рапорт са зачеља“ – приче, 2001; „Метак са посветом“ – афоризми, 2002;

„Средња обала“ – поезија, 2003; „Фатаморгана“ – афоризми, 2004; „Ловци на уцвијељене главе“ – сатира, 2004; „Ја, Екрем Зукин“ – поезија, 2005; „Најдубље је празно“ – афоризми, 2007; „Заштићени свједок“ – афоризми, 2008; „Из Настрадамусовог дневника“ – афоризми, 2011; „Амебе нас дијеле“ – афоризми, 2012; „Суша је уродила плодом“ – афоризми, 2014; „Екстремизми“ – избор афоризама, 2014; „Школариџми“ – афоризми за дјецу, 2015. Објављује у принтанам и електронским медијима. Заступљен у више антологија, зборника и панорама. Награђиван: „Наџи Наман“, „Лалoшки шешир“, „Др Есо Садиковић“, „Чивијада“, „Струмица“, „Жикишон“, „Бело перо“, „Куџурски клип“, „Сатирично перо“, „Делчево“, „Максминус“, „Смејада“... Превођен на више језика. Члан Друштва писаца БиХ и Београдског афористичарског круга (БАК).

Живи у Коњицу (ФБиХ).

Млади су жељни рада.
Не одричу се ни најстаријег заната.

Она ради прву смјену.
Муж јој другу одрађује.

Кад год се посвађате са женом,
позовите је на лулу мира.

Жена му прима минималац и сваки додатни
извор примања
дође јој као сатисфакција.

Док ми жена сазна да имам другу,
ја већ нађем трећу.

Срећа, па сам папучар.
Давно бих се оклизнуо у браку.

Моја дјевојка је још на дијети.
Чека да је пренесем
преко прага.

Имам повишен притисак.
Жена ми соли памет.

Ја сам из равничарских крајева.
Чезнем
за Венериним бријегом.

Неке ствари покушао сам завршити преко ноћи.
Сад плаћам алиментацију.

КОНСТАНТИН МЕЛИХАН (1952)

Константин Семјонович Мелихан (Лењинград, данас Санкт Петербург) аутор је хумористичких књига, естрадни извођач сопствених текстова и карикатуриста.

У совјетском сатиричном часопису „Крокодил“, који је достигао тираж од пет милиона примјерака, почео да сарађује 1975. године. Од 1977. објављује у „Клубу дванаест столица“ и „Литературној газети“. Од 1983. до 1996. био је уредник сатиричне рубрике у листу „Аурора“. Уврштен је у антологије, алманахе, хрестоматије и енциклопедије афоризама и прича у Русији и иностранству, попут антологије «Велика књига афоризама», зборник афоризама «Жене спремне на све», «Антологије мудрости», «Антологије мисли у афоризмима», Антологије савременог руског афоризма на српском језику «Велико у малом». Године 1977. примљен је у Лењинградски клуб хумора, а три године касније постао је предсједник овог клуба. У Савез писаца Санкт Петербурга ступио је 1997. Члан је и Савеза руских писаца. Лауреат је признања «Зелени портфел» и књижевне награде «Петраедр» у категорији «Афоризам године». Добитник је и признања за најбољу причу књижевног конкурса «В. Г. Короленко» Руског савеза професионалних писаца и Санктпетербуршког савеза писаца, као и «Златне медаље» за афоризме на међународном фестивалу «Козма Прутков». Добитник је награде "Екселенција сатире" Удружења књижевника Србије.

Жена покушава да привуче мушкарца смехом,
а да га задржи сузама.

Жена тражи мушкарца са великом будућношћу,
а мушкарац тражи жену
са малом прошлошћу.

Ако је жена хладна као риба,
мушкарац мора да буде стрпљив као рибар.

Лепота – то је богатство жене.
А богатство – то је лепота мушкарца.

Прави центлмен увек пропушта даму испред себе –
да би видео како изгледа отпозади.

Несагласност: она воли целом душом,
а он целим телом.

С годинама жене се све дуже шминкају,
а мушкарци све краће чешљају.

Број жена с којима је био неки мушкарац променљива је
величина.

Смањује се у разговору са женама,
а повећава у разговору с мушкарцима.

Ако желите да се ожените лепом, паметном и богатом -
мораћете трипут да се жените.

Алкохол – то је оно што обично спаја
мушкарца и жену, а раздваја мужа и супругу.

МИЛЕН МИЛИВОЈЕВИЋ (1943)

Рођен у мјесту Драјинац код Сврљига. Живи у Бору.
Објавио је 10 књига афоризама:

„Како сам постао уврнут“ 1992, „Ан пасан“ 1992, „С ума“ 1988, „Није ово Данска“ 2001, „Гологлави Рајко и Црвенкапа“ 2002, „Касно сам почео да пишем“ 2008, „Држави није добро“ 2009, „Ерогена прва лига“ 2013, „Премишљаји и досмислице“ 2016. и „Нама не свиће ни кад устанемо“ 2018; књигу сатиричне поезије „Царске песме“ 2003. и књигу сатиричне прозе „Носталгичне приче“ 2004. Објавио је и 12 књига поезије.

Где год нас има „де факто“ –
отуда нас „де јуре“.

Наше вође нису слепе. Али гуслају!

На изборима могу да гласају и мртви.
Ако су пунолетни.

На изборима се више не краде.
Стара власт краде пре, а нова после избора.

Турци су овде владали петсто година.
Такви су онда били изборни закони.

Бољи дани не могу да дођу - док ови не оду.

Председник ужива велики углед у свету.
А ужива и овде.

Откад сам навукао чарапу на главу,
стао сам на своје ноге.

Успешне младе криминалце може ухватити
једино пубертет.

Савест ми је чиста. А перем и новац.

МИЛАД ОБРЕНОВИЋ (1954)

Рођен у Рогатици. Основну и средњу економску школу завршио у родном граду,

а студије на Економском факултету у Крагујевцу. До сада објавио 21 књигу поезије, афоризама и приповиједака. Од тога 7 књига поезије за одрасле, 2 књиге поезије за дјецу, 1 књигу хаику поезије и 1 књигу приповиједака. Из области сатире 5 књига афоризама, 1 зборник афоризама, 3 књиге хумористично-сатиричне поезије и 1 књигу епиграма. Пјесме, афоризми, приповијетке, епиграми и здравице су му објављени у више од 300 зборника и антологија, 20 различитих новина и часописа и 5 електронских часописа у Србији, Македонији, Словенији, Црној Гори, Републици Српској, Аустрији, Италији, Бугарској и Либану. Радови су му превођени на енглески, француски, руски, русински, италијански, бугарски, македонски, словеначки и арапски језик. Више пута награђиван за афоризме, поезију, здравице, епиграме и кратке приче. Члан Удружења књижевника Србије. Члан Удружења књижевника Републике Српске. Члан Београдског афористичарског круга. Члан Удружења уметника „Железница Србије“. Живи и ради у Рогатици, Република Српска.

Да смо боље „потковани“,
не бисмо имали оволико папака.

Кад ти дијете васпитава улица,
дипломски рад ће сигурно писатити
у полицијској станици, а бранити у судници.

Наша држава је као ријалити шоу.
Чека се мишљење Великог брата
да видимо ко испада.

Ако већ мораш, боље је да пропјеваш
него да те просвирају.

Прекинули бисмо ми ланац криминала,
али онда ћемо имати два ланца.

Некада нам је било „све под конач“,
а сад „све под концесију“.

Таман да нам је све од челика
довољна је једна рђа и да завршимо на отпаду.

Кад гола истина изађе на видјело,
тек ћемо да видимо шта је прави стриптиз.

Није чудо што добар дио становништва
неће да се вакцинише.
Ми већ одавно живимо „к`о на иглама“.

Оженио сам се добростојећом.
Сад у браку не стојим добро.

ДИНКО ОСМАНЧЕВИЋ (1971)

Рођен у Бањој Луци. Писац кратких форми - афоризама, пјесама, сатиричних и (научно)фантастичних прича. Бави се енигматиком. Објављивао у дневним новинама, часописима, књижевним магазинима и на порталима. Заступљен у антологијама афоризама. Објавио збирку афоризама *Велики прасак* (Алма, 2019). Награђиван на конкурсима и фестивалима хумора и сатире. Живи и ствара у родном граду.

Ма, каква прљава политика?
Ово је чист криминал!

Мислио је
да је промашен човјек
све док није отишао на ратиште.

Живот је
она цртица између два датума на епитафу.

И Сунце се роди
на истоку,
али онда емигрира на запад.

Више није могао гледати да га жена вара,
узео је пушку и отишао у лов!

Нису наши тајкуни кренули од нуле,
у школи су редали јединице.

Млади воле своју домовину.
И радо је се сјећају.

По дјецу идем у вртић, по жену код фризера,
по воће и поврће на пијацу,
по паре у банку, а по мишљење - у странку!

Нема више циле – миле,
Адам је окренуо лист.

На свјетско првенство у умјетничком клизању
послали смо и наше такмичаре.
Да пробију лед!

БОШКО РАДИЋ - РАБОШ РАКИЈАВЕЛИ (1939)

Пјесник, хумориста и сатиричар, препознатљив по псеудониму Рабош Ракијавели.

Рођен у Бањој Луци. Осим неколико књижица песама, мање-више озбиљног садржаја, објавио је и књиге сатиричног садржаја: „Емпиризми и песме“, *Прометеј*, Нови Сад, 2005), „Архимудови закони“ (*Прометеј*, Нови Сад, 2012). Објављивао је у „Ошишаном језу“, „Политици“, електронском часопису „Носорог“ и на радију. Заступљен је у више зборника хумористичког и сатиричног садржаја.

Народ саставља крај с крајем,
а политичари - мандат са мандатом.

Слобода изражавања толико је велика
да о цензури не сме нико ни да писне.

Луј 14. је рекао: „Држава - то сам ја“.
На Балкану то свака лујка мисли.

Његов избор на функцију био је
израз народне воље.
Све после тога било је народна невоља.

Ни прве трубе Драгачева не чују се
од првих труба политике.

Варнице из америчке луле мира
запалиле су многа ратишта широм света.

Владе пропадају с времена на време,
а народ - све време.

Нека иде власт из руке у руку,
само да не крене с колена на колено.

Ако човек настави овако да води Земљу,
извешће је из Сунчевог система.

У политици све је мање личности,
а све више ликова.

ГОРАН РАДОСАВЉЕВИЋ (1969)

Рођен у Београду. Објавио двије књиге: „Хлеба и цигара” (УБСС *Јеж*, 2011) и „Таштина таштина” (2014). Заступљен у књигама: „Епрувето, срећан ти 8. март” (Орбис, 1993),

„Тачно у подне” (Перица Јокић, *Либертас*, Бијело Поље, 1998), „Антологија ех ју афоризама” (Dhira Verlag, Швајцарска, 2011), „Извајане мисли 4” (*Центар за културу и уметност*, Алексинац, 2011), „Афотека” (алманах афоризама, *Артија*, Параћин, 2012) и „Дриблинг духа” (зборник афоризама о спорту, *Беоштампa*, Београд, 2012). Приредио „Афотеку” (алманах афоризама, *Артија*, Параћин, 2012). Добитник је признања: „Златна кацига” (Међународни фестивал хумора и сатире у Крушевцу, 2012). Администратор сајта *Лига духовитих* и истоимене групе на „Фејсбуку”. Члан редакције часописа *МахМинус*. Своје радове објавио и у радио-емисијама: *Туп-туп*, Београд 202, *Озон*, *Облак у бермудама*, на телевизијама: *Пинк*, *Политика*, *Д1*, часописима: *Јеж*, *Афоризам*, *Вечерње новости*, *Политика*, *Хумор*, *Енигматика*, *Лига духовитих*, *Наша крмача*, *Електрон* и др. Стални је сарадник више часописа и магазина: *Јеж*, *Етна*, *Носорог*, *Жикишон*, *Афирматор*, *Шипак*.

Објавио је 2016. године књигу српског афоризма *Један за све*. Живи и ради у Београду.

Музе ћуте, а они ћуте и музу.

Не верујемо да ћемо нестати као народ.
Ми можемо овако до сутра.

Жив човек греши.
Избори потврђују да греши и мртав.

Сиромашни смо да нам пара нема!

Не третирајте људе
као ствари.
С тим стварима се није шалити.

Бабарога је баба коју је преварио деда.

Жена неће да спава са мном,
јер јој сметају моји рогови.

У кафани обавезно наручим и буђење.

Откад је ставила силиконе живи живот
пуним плућима.

Извини што те прекидам...
Ја сам карика која ти
недостаје.

МАРИНА РАИЧЕВИЋ (1968)

Рођена у Пироту. Дјевојачко презиме Вучић. Дјетињство и средњошколске дане провела у Бору. Звањје професора енглеског језика и књижевности стекла на Филозофском факултету у Нишу. Већ 24 године овај наставни предмет предаје у ОШ “Вук Караџић” у Бору.

У слободно вријеме бави се енигматиком – саставља анаграме и палиндромне реченице. Њене пјесме налазе се у неколико алманаха и књижевних часописа. Заступљена у зборницима: “Жена и афоризам” (Сремски Карловци, 2015, приредила Деана Саиловић), “Један за све” (*Артија*, Параћин, 2016, приредио Горан Радосављевић), “Женско писмо” (*Издавачка кућа SNP&P*, 2018, приредила Деана Саиловић), *Афоризам 2018* (Издавачка кућа “Алма”) и у 14. зборнику Груја Лера *Живот пише афоризме 4* (“Носорог”, Б. Лука, 2019). обитник прве награде за загонетку на Сусретима енигмата Србије у Ваљеву 2015. Њена сатирична прича “Добро је” проглашена је најбољом на Сатира-фесту 2017. у Београду. До сада је објавила три књиге: *Афоризми и још понешто* (2014), *Лалилинт* (афоризми, издавач УНПС, 2018) и збирку поезије за дјецу *Споменар једне учитељице* (2015). Учествовала на 15. Међународном фестивалу хумора и сатире у Бијељини 2018. године.

Данас је сваки доктор – сумњиво лице.

Доктори у влади успешно су оперисали
државну касу.

Ако су све жене исте и сви мушкарци исти,
чему онда толико биркање?

Њутну је јабука пала на главу.
Адаму је дошла главе.

Жене воле паметне мушкарце.
Паметном и једна доста.

Љубав је
када мужу кошуљу намерно прогориш пеглом,
јер му никако не стоји.

За поплаву коментара
довољно је да процури само једна вест.

Изгибосмо причајући о миру.

Коме год је Европска унија одшкринула врата
прецвикала му је прсте.

На Сајму књига
плане цијели тираж пљескавица.

ДЕАНА САИЛОВИЋ (1971)

Рођена сам у Сарајеву у прошлом веку. Чим су ми дали 6 недеља, без моје слободне воље преселили су ме у Срем. Од тада трагам за брдом равници, сањајући обећане долине. Због тога се одувек у мени косе, али и надопуњују, задрта Сремица и Босанка буквалиста. Тек, у том надопуњавању ко год да изгуби, победи. Ваљда је зато логичан расплет овог сплета менталитета моја љубав ка сатири која је, може бити, и обострана. Некада сам паметовала, у будућности је моје животно опредељење паламуђење. Наиме, имам намеру да се опаметим. Да нисам лака жена, јер имам тешку нарав, увидеће и читаоци, који се пронађу међу овим редовима. Моје друго литерарно чедо „Електронска исповедаоница” јесте легитимно мада му је претходило прво са сасвим benignим називом „Принцеза на зрну разума”. У шта је израсла принцеза, а у шта се претворио разум видећете и сами. На крају, а можда је требало бити на почетку – ова књига је настала као пратећи моменат зрелости под слоганом „Битанга тражи битангу. Принцезе су одавно изашле из моде”. Приредила сам два зборника: “Жена и афоризам” (Сремски Карловци, 2015) и “Женско писмо“ (*Издавачка кућа SNP&P*, 2018).

Језиком новца речено –
слабо стојим с временом.

Све што напишем иде
на моју адресу.
Мораћу променити место боравка!

Шта ми вреди што имам фотографско памћење
кад немам пара да развијем филм?

Рачунам на прсте. А, богами, и на ноге.

Некада су жене кризу средњих година ублажавале
набавком пса.
Сада шетају пилетину!

У недостатку аргумената права жена
покаже атрибуте.

Покажите своју уринокултуру.
Шарајте мало док пишате по другима.

Дете у мени не жели да одрасте.
Још се нада
срећном детињству.

Нисам фатална жена, али нафатам понешто
с времена на време.

Некад је Амор одапињао стреле.
А онда је љубав одапела.

ДАРКО САМАРЦИЋ – КОДАР (1971)

Рођен у Зеници, гдје је завршио основну школу. Средњу металску, због ратних дешавања, напушта. Од 1993. године преживљава у Бањој Луци. Од 1994. ради на Радио-телевизији Републике Српске (послови графичког и веб-дизајна). У свијет ликовне умјетности ушао је сликарством и илустрацијама, а у литературу прозом и поезијом. Ратне глупости на простору бивше СФРЈ натјерале су га да се бави хумором и сатиром. Зато је до гуше заглавио у писању афоризама, хумористичких прича и цртању карикатура. Са цртањем стрипова у форми табле бавио се кратко, а неке је и објавио 1994. Његови радови осванули су у разним часописима, на многобројним изложбама, конкурсима и фестивалима. Побједник је 12. "Смејаде", традиционалног првоаприлског фестивала комичног и критичког, који се, у организацији часописа "Носорог", одржава сваке године на Међународни дан шале у *Вијећници* Културног центра „Бански двор“. Објавио: *Ловци на сјенке*, афоризми, 2003; *Дан без сунца*, роман, 2008; *Отворите, има изаћ`*, афоризми, 2015; *Моје и Твоје*, поезија, 2017. У свом умјетничком атељеу у Бањој Луци слика и црта. Аутор је великог броја уљаних слика и слика других техника, међу којима су изванредни акварели.

Вирус ће да нестане тек кад маске
потпуно падну!

Учим се на туђим грешкама.
То је моја
„школа на даљину“.

Извршиће обдукцију преживјелих да виде
зашто нису умрли од короне!

Кад перете руке, не морате баш од свега!

Ако баш морате за нешто да се ухватите,
ви онда држите дистанцу!

Док траје пандемија неки перу,
а неки трљају руке.

Недостају му она лијепа времена када је у банци
само он носио маску.

Идеалне мјере женског тијела:
дуге ноге и кратак језик.

Неко се афоризму смије, а неко не смије.

Да је у рају била афричка шљива,
не би Ева
посегнула за јабуком.

МИРОСЛАВ СРЕДАНОВИЋ (1936)

Проплакао на Вучији, Требиње. Послије се више није рађао. Да не узнемирава својим плачем. Живео је у нашим краљевинама и републикама, те у страним демократијама. И све их је горко искусио. Био је дипломата у двије Југославије. И обје су пропале. Пише сатиру. И кратке приче. По мјери своје памети. Објављено му је шест књига афоризама. Нема капиталних, али има цепних издања. Боље га разумију на страни него код куће. За афоризме је награђиван у Македонији (Делчево) и БиХ (Мркоњић Град), а за кратку причу у Црној Гори („Вуко Безаревић“, Пљевља) и Србији (Раковица). Објављена му је прича и у Либану. Разумију Арапи наша ратна страданија. Ево који су рецензенти заложили свој књижевни ауторитет: Милован Вржина, проф. др Радомир Животић, проф. др Ратко Божовић, Милован Витезовић и Александар Чотрић. Примљен је у Удружење књижевника Србије на приједлог бољих писаца од њега. Члан је Београдског афористичарског круга, који му је омогућио наступе на „Коларцу“, у „Кући Ђуре Јакшића“ и другдје, гдје афоризам није само страна, већ и српска ријеч. Афоризме му, на одговорност читалаца, објављују: „Политика“, „Вечерње новости“, „Ошишани јеж“, електронски часописи „Етна“, „Носорог“, „Шипак“ и др. Заступљен је у више зборника српског афоризма. Чак га ни пријатељи нису изоставили. Наставља да ствара и још је далеко од сабраних дјела.

На суду свако мора да доказује невиност.

И удате жене.

Децу заваравāju

да их је на свет донела рода.

А онда деца траже да живе на високој ноzi.

Код нас 1. април није изузетак.
Лаже се као и свакога дана.

Земља нам убрзано напредује.
Из века у век.

Неки народи трпе притисак својих режима.
Ми нашу демократију, такорећи, и не осећамо.

Срби нису узалуд гинули.
Увек је то било за нечије интересе.

На Северном полу не могу да споје два добра.
Имају виски, али им се лед отапа.

Мировне снаге имају осматрчнице на Косову.
Поглед им пуца по Србији.

Није познато којој политичкој партији
прелетач припада.
Он је (једна) вишестраначка личност.

Студенти, за сада, протестују.
Ако се запосле, моћи ће и да штрајкују.

ТОМИСЛАВ СУПЕК (1939)

Рођен у Илоку (Хрватска). Након школовања и завршених факултета у земљи и иностранству почетно знање о животу је удвостручио. Рано је спознао да је живот озбиљно смијешан – па већ од гимназијских дана пише хумористично-сатиричке прилоге и објављује их у тадашњем омладинској штампи („Младост” – Београд, „Модра ластва” – Загреб...) Двадест деветог новембра 2008. године прославио је 50 година од добијања прве књижевне награде (која му је додијелила „Младост” из Београда). За вријеме студија и након тога хумористичко-сатиричне радове објављује у „Студентском листу“, „Керемпуху“, „Језу“, „Крокодилу“, „Парадоксу“, „Семафору“... Сарађује са Радио-Београдом, Радио-Загребом и Радио-Сарајевом, и то још у вријеме прије појаве њеног височанства телевизије. У Југославији се у својим хуморескама, козеријама и афоризмима смијао – Њима. Сада се у Хрватској се, нажалост, смије – Нама. До сада објавио: „Озбиљно – смијешно“, „Весело вино“, „Истините ловачке – часна ријеч“, шест књига под насловом „Хрватска зановијетања“, те заједничку књигу афоризама с Ивом Мијом Андрићем. Од 2000. године има афористичку колумну (цијелу страницу) у хрватском хумористичко-сатиричном часопису „Потепух“. Године 1995. уврштен је у „Антологију сремских писаца“ Матице Хрватске, а 2004. у „Зборник славонских афоризама“. А 1998. проглашен је почасним грађанином Илока. Књижевник Грујо Леро објавио је избор из пет његових књига афоризама (*Хрватска зановијетања*, *Носорог*, Бања Лука, 2016). За допринос сатиричном стваралаштву додијељена му је „Велика плакета” 2016. године на 13. Међународном фестивалу у Бијељини.

Улици смо промијенили име.

Но, и даље је слијепа.

Малим земљама Европске уније
велике земље помажу да остану мале.

Банке враћају повјерење грађана.
Новац су задржале.

Пад наталитета?
Превише смо се понадали у домаће ресурсе.

Слободу говора гуши слобода оговарања.

Напредујемо.
Стартали смо од негативне нуле,
сада смо на позитивној.

Током потреса у Загребу
са градоначелниковог компаса отпала игла.

Анонимна дојава о бомби у кући министра.
Прегледано свих седам кућа – ријеч је била о лажној
дојави.

Ако дође до новог рата – нисам код куће.

Ни у сну не дамо демократију.
Борит ћемо се за њу док се не пробудимо.

ВАСИЛ ТОЛЕВСКИ (1956)

Рођен у Будимпешти (Мађарска). Дипломирани инжењер машинства. Пише афоризме, сатиричне приче, хумореске и монодраме. До сада објавио двадесетак књига, ауторских, панораме афоризама и антологије. Његови радови су превођени на десетак свјетских језика. Добитник је бројних значајних награда у Македонији и у иностранству. Био је главни уредник неколико листова у Македонији (*Остен, Македонски остен, Студентска реч*). Члан је Београдског афористичарског круга и председник Удружења сатиричара и хумориста Македоније. Са посебним задовољством преводи балканске писце афоризама на македонски језик. У едицији *Светска сатира*, која излази у Македонији, објавио књиге страних писаца (А. Баљак, А. Чотрић, Слободан Симић, Валериу Бутулеску, Растко Закић и Весна Денчић). Аутор књига: *Четири корака до истине: Музика за глуве; Исусе, Луцифер нас зове; Наши пријатељи; Антологија македонског афоризма; Антологија балканског афоризма (двотомна), Бисери балканског афоризма (три тома), Антологија балканског афоризма (македонска верзија), Наши пријатељи 2; Врели мразеви, Библија за невернике; Made in Macedonia; Исусови антихристи; Сува река; Паклени рајски врт* и у неколико књига коаутор.

Лидер мора да се прави луд.
Да би привукао што више истомишљеника у странци.

Вашке су увек заједно.
Само у скупштини свака има свој кабинет.

Није трагедија што нас је све мање,
него то што смо све мањи!

Наши криминалци имају савршен алиби.
Увек су на телевизији!

Законе доносимо у складу са величином мозга.
По кратком поступку.

Нашу трагедију ни Шекспир не би могао да опише.
Очи би му засузиле.

Да ли се од секса
може добити ковид-19?
Ако може, онда сам ја тотално безбедан.

Мечка се припрема да игра пред нашим вратима.
И она зна где ће да буде весело.

Криминалцима нису потребне партијске књижице.
Они су почасни чланови.

И *Библију* смо упростили. Од толиког материјала
ми смо упамтили само – “Амин”.

АБДУРАХМАН ХАЛИЛОВИЋ - АХИЛ (1958)

Рођен на Мајевици, у Корају (Лопаре, БиХ. Дуже од три десетљећа живи и ради на Ријеци (Хрватска). Објавио је три књиге афоризама: *Умор на мозгу*, *Главом кроз зид* и *Лијена наша, све је њихово*. Добитник је више међународних награда за афористику. Заступљен је у десетак зборника и антологија афоризма на Балкану. Између осталих, у антологији Јасмине Букве „Ко је ко у афоризму” („Ошишани јеж”, 2015) и у неколико зборника Груја Лера (Бијељина).

Не водим љубав, а не водим ни рат.
Нестало ми муниције.

Кад су пчеле питале трута кад ће прољеће,
одговорио им је: “Саће, саће.”

Ружан је као лопов, а чуо сам и да краде.

Борили смо се за своја права док је синдикат имао пара.
Кад је пара нестало, штрајковање престало.

Можда би нам и довели воду да знају
гдје је наше село?

Кад су татиног сина истјерали из средње школе –
уписао се на факултет.

Једем рижу на кинески начин.
Сваког дана.

Ако је пиво прехранбена намирница,
онда се ја сваког дана преједем.

Више не гањам моду –
новчаник ми није у кондицији.

„Ти си ми у крви, шећеру мој!“ -
рече дијабетичар.

АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ (1966)

Рођен у Лозници, у Србији. Дипломирани је правник. Објавио је књиге сатиричних и спортских афоризама, афоризама о женама и мушкарцима и за децу. Аутор је и књига сатиричних прича. Превео је и приредио седам антологија страних афоризама. Његови афоризми за децу су уврштени у читанке које се користе у основним школама у Србији. Књиге Чотрићевих афоризама и прича публиковане су у Румунији, Сјеверној Македонији, Словенији, Пољској, Мађарској, Бугарској и Албанији. Заступљен је у антологијама које су објављене у САД, Русији, Њемачкој, Шпанији, Италији, Аустрији, Бугарској, Северној Македонији, Пољској, Словенији и Црној Гори.

Добитник је књижевних признања у Србији, Северној Македонији, Румунији, БиХ, Црној Гори, Бугарској, Италији и Либану. Приче и афоризми превођени су му на енглески, пољски, немачки, француски, словеначки, мађарски, румунски, шпански, македонски, руски, белоруски, албански, словачки, чешки, шведски, грчки, бугарски и друге језике. Члан је Удружења књижевника Србије, Београдског афористичарског круга, Удружења писаца „Седмица” из Франкфурта и Московског клуба афористике. Живи и ствара у Београду и Панчеву.

Кад су жене у питању,
мушкарци немају одговор.

Вибратор је фрајер на батерије.

Кад сам видео шта је све моја жена појела
из фрижидера, смрзо сам се.

Последњи је сазнао
да га је супруга преварила.
Тако му и не треба кад не гледа ријалити.

Мене не занима њена прошлост.
Нисам историчар.

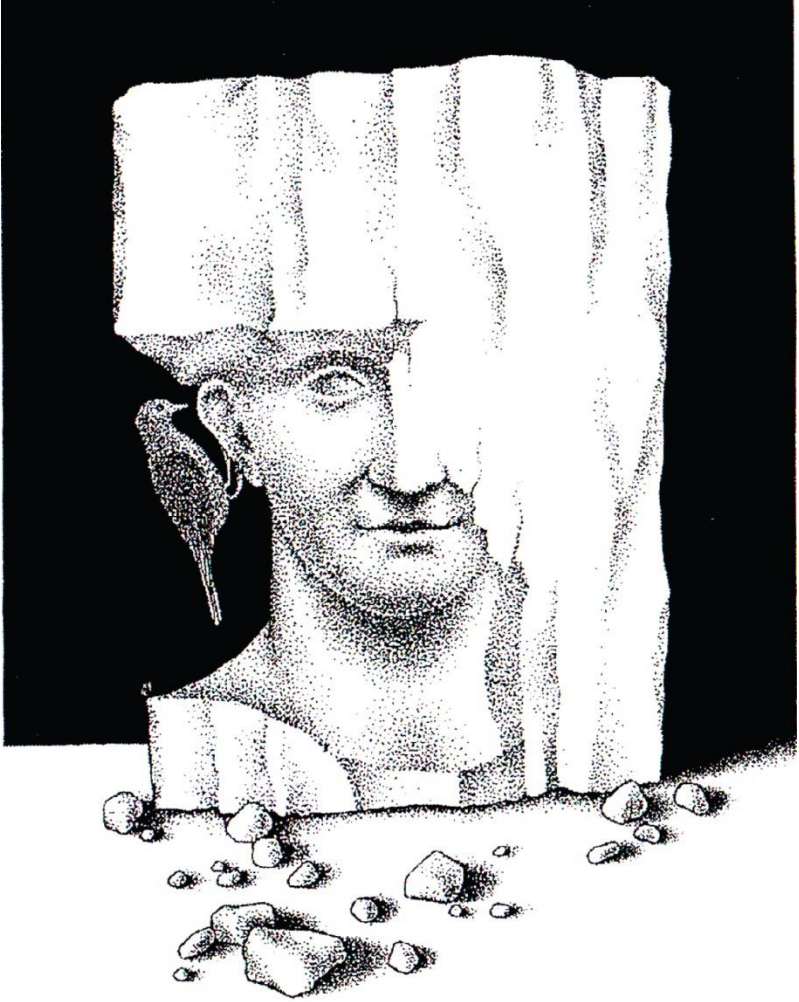
Прави центлмен даме не пита за године.
Зато после одговара за педофилију.

Ено га с лаком женом. Тешко њему!

Неке жене имају колекцију ципела,
а неке колекцију – папучара.

Брак неће бити успешан ако младу
пренесете преко прага,
него ако имате висок праг толеранције.

Мени се диоптрија поправила у старости.
Тек сада видим
с ким сам живео четрдесет година.

Други дио

ХУМОРИСТИЧКО-САТИРИЧНЕ ПЈЕСМЕ

Ој, Фатима, Фато моја,
гдје су сада они дани –
кад смо љети, крај Врбаса,
спремали се за поправни?

Владо Дијак

Иво Мијо Андрић:

ЈАДИ СТАРОГ ЛУСТРАНТА

У дјетињству молио сам Бога,
Крижао се са два десна прста,
Волио сам једнако свакога
И клечао испред Исукрста.

Касније сам мало застранио -
Партија ме узела под своје,
Па сам друге ставове бранио.
Не питајте – зна се добро које.

Због тога су болести ме снашле,
Рат и знане поратне недаће.
Звијезде су ми за облаке зашле,
А на штапу носио сам гаће.

Радио сам послове друштвене -
Од ухљупа раднике бранио.
Те сам тако (ја мамлаза мене!)
По дискурсу новом застранио.

Синдикални дјелатник сам био,
Борио се за веће наднице...
И све што сам тиме остварио
Обичне су кучине и трице.

У пензију кад сам отишао
Добио сам тако малу своту -
Због које сам с памети сишао
И тотално скрен'о у животу.

Кукаван сам, чемеран и јадан.
И ситан сам к`о маково зрно,
Самом себи постао сам гадан,
Па ми је све пред очима црно.

Зато молим државне органе
Да ме ставе под своју оптику
И претресу 'нако натенане
Моју стару политичку слику.

Те да, сходно нађеному стању,
Лустрацију на мени изврше,
Да утврде как' нисам на Фрању
Бац'о своје блинкере ни врше.

И да знаду о чему се ради,
Због чега сам толико фрустриран,
Па ми се све у животу гади,
Јербо нисам „поштено“ лустриран.

Још да додам нешто врло важно
Као круну за илустрацију:
Једном сам се представљао лажно,
Што је добар знак за лустрацију.

Стог` преклињем државне органе
Да пронађу у мени лустранта,
Па да вазда не вирим са стране
Као каква зарђала канта.

Не дођем ли на листу пробраних
Морат ћу се грдно насекират`,
Јер ћу бити ван круга оданих
Које нико не жели лустрират`.

Миладин Берић: **МИЛО-КЛИЗ**

Кад изборни прођу јади
и прашина кад се слегне,
свјетина ће да се клади
гдје ће Мило да побјегне.

Да л` ће тамо гдје је паре
и то оне крупне ћушн`о
ил` ће све до Нијагаре
бјежат` сада кад је пушн`о?

Ће ће, стварно, црни Мило
с будућношћу попут Ћекне?
Кад завлада бљештавило,
куд ће, јадан, да утекне?

Да л` ће папи преко Задра,
гдје би био добро чуван,
ил` ће чамцем преко Скадра
куд је некад шверц`о дуван?

Нек` остане међу нама,
многима још Мило значи.
Радо би га крио Рама,
још радије Хашим Тачи.

Мог`о би у шехер-Босну,
ал` мора у ширем луку –
обић` Гацко и несносну
Билећу и Бању Луку...

Можда пође Белом Граду?
Тамо би га крио јатак.
Ако треба и сву владу,
али конта: „Нисам патак...“

Боље ић' до Пантовчака
к`о уз Други рат Секула.
Дванаест куца тика-така,
некад један, а сад нула!

...

Много брине све Ђетиће
у седмице ове кризне.
Кад не мрчи, него свиће –
ђе ће Мило да им клизне.

ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ

На изборној листи сваке странке
све зналци, маестро до маестра;
редају се имена без станке:
партнерица, брат, жена и сестра!

УДБАШИЈА ЗА СВА ВРЕМЕНА

Дјед, па ћаћа и матер, сестра и брат:
пет странака у обитељи истој.
Тако ће стално нетко на власти стат'
- сви су они у партији удбашкој.

ИЗБОРИ КОД НАРОДЊАКА

Како страда, жалосне ли нације,
ваља крикнути *in medias res!*
Нема ни „д“ од демократије
тај који нам попује – ХНС!

УНУТАРСТРАНАЧКИ ИЗБОРИ

Унутар СДП-а се чаште
чудним животињским епитетима;
вук длаку мијења, ал` те каште
ћуди држе непромјењивима.

ХРВАТ КАО ТЕХНОЛОШКИ ВИШАК

Стигле су године чудне
за добре – истина жива;
Хрват ћуди домољубне:
технолошки вишак бива!

СЛОБОДАН ДУРМАНОВИЋ (1971)

Рођен у Шапцу (Република Србија). Од 1998. године новинар на *ТВ БН* у Бијељини (Република Српска, БиХ), последњих 12 година уредник Информативног програма ТВ БН. Објављује политичке анализе и коментаре на порталу „Нова српска политичка мисао“ (Београд), а сатиричне пјесме и текстове на порталу „Бука“ (Бања Лука) и „Шипак“ (Београд).

ДРЖАВНА МАФИЈА

Владајућа братија
из неколико партија
ради све безобразније
под маском демократије.

Скројили су законе
да што више заклоне
свако своје лопове
и њихове послове.

Интерес је витални
њихов максимални:
У се, на се и пода се!
А ти, народе, уздај се
у се и у своје кљусе.

И док народ рмбачи
на његовој грбачи -
богате се и башкаре,
свим и свачим господаре.

За народну сиротињу
дају само милостињу.
А када милост уделе,
себи ордење доделе.

Таква је демократија
у којој влада братија
из неколико партија -
к'о државна мафија.

МИЛОВАН ЈЕВТОВИЋ (1945)

Рођен на Требевићу – у селу Луке, општина Пале. Средњошколско образовање стекао је у сарајевској Првој гимназији, а дипломирао на Филозофском факултету у Сарајеву. Хумористичке текстове објављивао у студентском листу *Наши дани*, *Радио-телевизији Сарајево*, *Радио-телевизији Републике Српске*, *ТВ Канал С*, *Новом Ослобођењу* и другдје. Створио је многобројне хумористичке ликове, од којих је најпознатији Годор Инокосни, који је на *Радио-Сарајеву* трајао од 1969. до 1992. године. Био је уредник чувене хумористичке емисије Радио-Сарајева "Цик-цак" од 1980. до 1992. године. Сценариста је хумористичке серије „Голи живот“, емитоване на Српској телевизији 1994. године.

Године 2007. објавио збирку пјесама "Незаштићени свједок".

Живи на Палама.

ПРОДАВАЧИЦА

Када бих могао као компјутер
да меморију избришем себи:
од успомена из младих дана
ја сачувао ни једну не би'.

Све ми се чини да већ одавно
имам у мозгу некакав квар:
никад се ничег не сјетим лијепог,
а памтим сваку ружну ствар.

Када се прошлих дана сјетим
тад, често, питање поставим себи:
да ли сам лијепе заборавио
или их можда никад и не би.

На примјер, често се сјетим НАМЕ,
највеће робне куће у граду,
а црноока млада Јела
у њој је била на пробном раду.

Пролазиле су градом жене,
али не прође љепша од Јеле:
још љепше ноге нити су прошле,
ни љепшу жену пронијеле.

Бијаше хитра, љубазна, вјешта,
а тек је имала годину стажа;
такве је жене на царском двору
будно чувала царева стража.

Кад преко пулта Јела се прегне,
нешто к`о шрафтук срце ми стегне;
Кад би се Јела уз лотре пела,
мени се радња заврти цијела.

То не би љубав - то је већ болест,
утрнула су чула сва ми.
Понекад свратим у Гимназију,
а стално сам ти ја у НАМИ.

Једнога дана, док гледам Јелу
сакривен, за стуб био сам стао,
шеф радње мене зграби, па викну:
„Е, нећеш више, доста си крао.

Продавачице моје те прате
и свака знаде да лопов ти си.
Свакога дана дођеш у радњу,
а никад ништа купио ниси“.

И милиционер - позорник ту је:
он снажно шчепа за косу мене,
па ме збуњеног кроз радњу воде:
"Удрите лопова" - галаме жене.

„Не крадем“ - једва сам успио рећи,
у канцеларији шефа радње.
„Ако сам крао, дабогда црк`о
и дабогда ми било задње“.

„Не лажи! Крадеш!“ - виче шеф радње.
„Лопов си и треба да будеш тучен“.
„Можда не краде“ - позорник рече -
„да краде, био би боље обучен“.

Шеф љутит скочи, изађе брзо.
Схватих да оде по свједока.
„Ту сам због Јеле“ - тад рекох цаји
кад остадосмо у четир' ока.

„Ако је тако“ - вели ми цаја -
„ти сада иди куд си пошо`.
Нек` ово остане међу нама:
и ја сам због ње у радњу дош`о“.

БОРО КАПЕТАНОВИЋ (1953)

Од прве поетске збирке (“Песмовано доба”, 1974), па до данас објавио је више од 30 књига поезије и прозе.

До 10. октобра 1995. живио у Санском Мосту. Данас живи и пише у Бањој Луци.

Књижевношћу се бави професионално.

СТРУЈА

Бивше моје, не замер`те, коке,
али боље не беше од Јоке.

Како Јока воли натенане -
сведок си ми био, бели дане.

Бели дане, бар за минут дужи
кад се Јока по ледини пружи.

Све ливаде за њу беху тесне
кад на празан стомак лозу тресне.

Без динара кад нас криза стисне -
у сред града, у поноћ кад врисне.

Врисне Јока, а залају кује...
Киша пљушти, а нестало струје...

Па се питам, о, драгана прошла:
она струја је л` им икад дошла?

НИКОЛА ЛЕРО (1991)

Рођен 19. децембра у Сарајеву. Првих стотину дана живота провео у Високом, а од маја до августа 1992. у избјеглиштву (Иванград – Ц. Гора и Врдник – Србија), слједеће три и по године у сарајевској општини Вогошћа (до потписивања Дејтонског мировног споразума).

Одрастао у Бијељини, гдје је завршио основну школу, музичку школу и гимназију, а у Бањалуци Правни факултет. Стипендиста Европске комисије, магистрирао социологију миграција и култура на интернационалном програму у четири европске земље (Њемачка, Норвешка, Словенија, Чешка). Носилац је „Бронзане значке” града Бијељина за афирмацију младих у области образовања (ћак генерације школске 2005/2006. године). У оквиру "Еразмус" пројекта Европске комисије "Борба против стигматизације оснаживањем и промјеном ставова", који је проведен у осам европских земаља, добитник је награде "Млади новинар" за 2017. годину у категорији демократске вриједности младих у БиХ. Замјеник је главног уредика у магазину "Карике", те сарадник портала "Бука" /buka.com/, као и оснивач међународног удружења умјетника „Blank Pages“ са сједиштем у Белгији. Највише га занима музика и *седма умјетност* (аутор је рецензија филмова „На млијечном путу“ Е. Кустурице, „Стадо“ Н. Која, „Случајеви правде“ Зорана Марковића - Зоње...). Љубав према писању наслиједио је од оца (професора књижевности, пјесника и афористичара). На поезију гледа као на облик активизма који, уз модернизацију пјесничких мотива и начина промовисања, покушава приближити својој “дигиталној” генерацији. Подстакнут радионицом ПЕН центра, за штампање припрема мултимедијалну *онлине* збирку стихова. Објављује и у штампаној периодици – у часописима “Српска вила” (Бијељина), “Градоврх” (Тузла), мјесечнику “Глас Требиња” и др.

КАДА УМИРУ МАЛИ ЉУДИ...

Када умиру мали људи, умиру тихо и без велике помпе,
уз пар јецаја својих најближих и
пар одјека звона локалне цркве,
и пар хиљада за парцелу коју њихова дјеца немају да плате,
без преноса на националној телевизији у ударном термину
и народне поворке пуне корумпираних политичара
и религиозних тајкуна.

Умиру уз ручак за фамилију и пар комшија
и коментаре “био је добар човјек” и “штета, оде млад”.
Када умиру мали људи, умиру тихо и без велике помпе,
уз пар посљедњих поздрава у локалним новинама
које више нико и не чита,

без џамбо плаката студентске подршке
на бањалучким кампусима,
без оног: “Оздрави нам брзо, предсједниче!”

А предсједник још није набавио вакцине
њиховим родитељима,
а оно што јесте - подијелио је својој дјечи,
кумовима, рођацима, посланицима, директорима,
директоровим женама, снахама,
даицама и сличним паразитима.

Када умиру мали људи, умиру тихо и без велике помпе,
без Р.И.П. на “Фејсбуку” и миленијалског хајпа
на инстаграм-сторијима.

Умиру као број у централном дневнику РТ РС-а,
Федералне, БХ РТ-а... Ма, као да је битно којем.

Умиру без премијерових респиратора
о којима више нико и не прича,
јер је то нама било смијешно све док нисмо оплакали.
Све док нисмо оплакали, а тек ћемо плакати.

Умиру тихо...и без велике помпе...
уз пар јецаја својих најближих...

ГОЈКО МАНДИЋ (1958)

Рођен у Здени код Санског Моста. Основну школу и гимназију завршио у родном граду, а први степен права у Бањој Луци, чији је и становник (Сањалучанин) од краја 1995. Круг свог интересовања крстио је акронимом ПЕХАР (поезија, енигматика, хумор, астрологија, радио). Афоризме је почео да објављује у новосадском „Осмеху”, наставио у студентском листу „Јустисија”, па у „Ошишаном јежу”, „Виц скандију”, „Гласу”. Минимакс је његове афоризме читао у емисији „Тачно у подне”. Заступљен је у књизи Милована Вржине „Ко је ко у нашем хумору, сатири, карикатури”, затим у антологији „Лед је пробијен, ускачите” Душка М. Петровић, у Антологији афоризама БиХ „Протести мождане масе” Јове Николића, у књизи Васиља Толевског „Антологија балканског афоризма”, у неколико зборника афоризама које је припремио Грујо Леро. Године 2015. „Носорог” му додјељује награду за допринос хумору и сатири у својој средини. Објавио 12 збирки поезије 10 књига енигматике и 7 књига хумора: „Алегро“ (2000), „Да кренем на пос'о“ (2004), „Рад и хлад“ (2010), „Намет на памет“ (2010), „Ником ништа“ (2011), „Мања римовања“ (епиграми, 2015). Енигматика у стиху: „Да ти дам анаграм“ (2004), „Рам за анаграм“ (2009), „Ријетке загонетке“ (2010), „Ребус је ребус (2012), „Кратко и глатко“ (2013), „Дочим уочим“ (2014), „Кофа пуна строфа (2016), Астрологија: „Хармонија неба“ (2017), „Лица контра блица“ (2018), „Плићак“ (2021).

МА, ПУСТИ БУДАЛУ

Ма, пусти будалу,
узречица поста
и тих је будала
нама сада доста

Пустиш ли будалу
и ти си будала
доста нам гусала,
а и тих гудала

Ма, пусти будалу,
склони се да прође
и он као такав
буде близу вође

У страну се склониш
не би да му сметаш
и већ буде касно
кад због њега шеташ

Пустиш ли будалу,
а томе смо склони
и он нек те јаше
јер постајеш пони

Ма, пусти будалу
још овога пута
и због тога-пусти
особа сам љута

Ма, пусти будалу
прву, другу, трећу
и са њима никад
нећеш наћи срећу

Ма, пусти будалу
о сто лупи шаком,
иначе и даље
дружићеш се с мраком

С тим „пусти будалу“
стрина смо и тетка
не мрдамо никад
даље од почетка

КАПА И ЧАРАПА

То лопине једине и “куже“,
само оне тако нешто могу,
да чарапе још за нешто служе,
а не само да обују ногу.

То лопине још најбоље знају,
капирају да нису у праву
кад чарапом главу обувају,
јер на коцку тада држе главу.

Вјешти лопов лијеп санак снује
кад науми да накриви капу:
па чарапу на главу обује,
онда новац стрпа у чарапу!

Тад лопови са лакоћом носе
уздигнуте своје луде главе,
све докле се нађу „главе босе“,
иза добро блиндиране браве.

А тамо их, без бича и штапа,
Брижно учи васпитачка клапа:
„Ало, момци! За ногу чарапа!
А за главу једино је капа!“

Саво Мартиновић

ФИНАНСИЈСКА ПОЛИЦИЈА У АКЦИЈИ

Пужо Пужић јури кроза шуму,
зној низ чело и образ му цури;
наишао поред једне лије,
она пита зашто пужић жури.

"Журим, јер ме полиција јури
да утврди има л' каква грешка.
Имам кућу, жена, дјеца кућу -
откуд свима, а времена тешка?"

Чим је лија чула за разлоге,
одмах она направила фрку;
муж и она и обоје дјеце -
њих четворо дало се у трку.

Усред шуме сусретоше роду.
"Чему журба, смије ли се знати?"
Пита лију дугонога рода:
"Је ли пожар, морам ли бјежати?"

"Није пожар, нешто много горе -
финансијска полиција јури;
имам крзно, муж и дјеца исто,
сад извини, много нам се жури".

Одмах рода дограби телефон -
нимало се не свидјеше вијести.
Пружи корак, кидну низа шуму.
Мужа, дјецу одмах обавијести.

Таман кад је породица стигла,
два мајмуна са гране питају:
"Шта се збило усред наше шуме,
те и роде овако хитају?"

"Не питајте, другови са гране,
ми живимо на високој нози.
За нама је полиција силна,
треба бјежат` - Боже, ти помози!"

Кад мајмуни саслушали причу,
цијело племе нашло се у тузи.
Кад некога полиција јури,
настрадају прво гологузи.

Милад Обреновић

ПРЕЧКА

Циљ нам беше мрежа -
погодисмо пречку.
Је.али смо јежа,
а родили мечку.

КРОКОДИЛСКЕ СУЗЕ

Мала бара, пуна крокодила,
баш на месту где је река била.
Кад им ђаво и ту бару узе,
настадоше крокодилске сузе.

Горан Радосављевић

Трећи дио

ХУМОРЕСКЕ

Јандре Дрмић:

КРАТКА ИСПОВИЈЕСТ ГОСПОДАРА...

Јучер сам се нашао с првом женом. Дошла је по алиментацију са оним својим. Заправо, увијек дође с њим. Несрећа никада не долази сама. Док смо били у браку, често смо се свађали. Укратко: дођох, платих, одох. Да се не свађамо... а и онај њезин је из теретане... С другом женом се уопће нисам свађао, па смо се разишли мирно. Био је то развод какав бих сваком пожелио.

Могло би се рећи – развод за прстен полизати. Због таквог развода исплатило се женити. Моја трећа жена била је сама самозатајност. Тако етерична. Нисам ни примијетио кад је одлебдјела. Да не плаћам алиментацију, мислио бих да она није од овога свијета. Са четвртом женом сам почео сумњати да с њима, женама уопће, нешто није у реду, а са петом сам схватио да им то нема смисла објашњавати. Тренутно сам у шестом браку. Оне тусте глупаче с којима радим, оне што би могле бити манекенке месне индустрије престале су ме звати именом, више не кажу ни шефе, и, онедавно, значајно се смијуљећи зову ме „господару.“ Нисам кужио ту фору, па сам приупитао:

„Добро, цуре, какав сам ја то господар?“

ГОСПОДАР ПРСТЕНОВА – одговориле су углас, увјежбано.

МИЛАН Ј. МИХАЈЛОВИЋ (1966)

Рођен у Бијељини (БиХ).

Пише афоризме, сатиричну прозу, приче и пјесме за дјецу. Сарадник је многих часописа и листова. Заступљен је у лексикону *Ко је ко у нашем хумору, сатири и карикатури* (М. Вржина, 1998), У антологији афоризама *Лед је пробијен* (Душко М. Петровић, 2005), у књизи *Јежевци у парламенту* (“Ошишани јеж, 2009) и у неколико зборника у које је афоризме скупио и на свијет издао Грујо Леро (Бијељина). Добитник је награда *Млади јеж* на фестивалу хумора и сатире *Вуко Безаревих* у Пљевљима 2001. До сада објавио збирку поезије за дјецу *Песма за твоје име* (2007) и двије књиге афоризама: *Високо дно* (2000) и *Памет за понети* (2009). Живи у Београду.

Милан Ј. Михајловић: **ЗАМЕНА**

Већ месецима свраћам у исту апотеку.

Једном сам тражио неки лек за срце, а лепа и љубазна апотекарка ми је понудила замену.

Други пут сам хтео да купим нешто против жгаравице – опет је понудила замену. Каже, лек је исти, само је произвођач други.

Трећи пут сам ишао да купим лек против ишијаса – а она ми је опет препоручила замену.

И тако, сваки пут за ових неколико протеклих месеци, нудила ми је замену. Ниједан лек који сам тражио нисам добио. Само замена, па замена. И сваки пут сам куповао. Као да ме омађијала.

Али, пре извесног времена, нисам је нашао у апотеци. Заменила ју је нека друга апотекарка. Добио сам оригинални лек, али ми је срце било празно.

Ишао сам и прошле недеље и све је било исто. Оригиналан лек, али празнина у души.

Јутрос сам поново свратио до апотеке и силно сам се обрадовао кад сам угледао своју апотекарку.

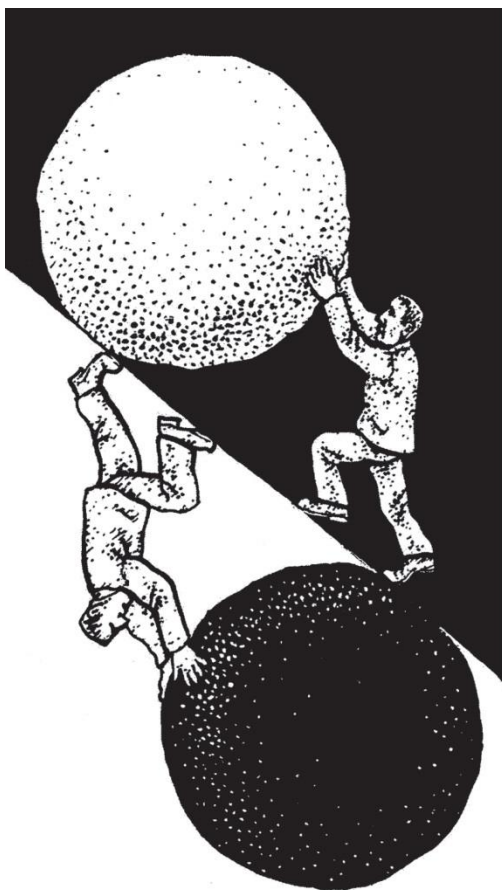
Додуше, видно је смршала, очи упале, лице суво...

„Шта ти је било?“, упитих је.

„Оставио ме дечко“, одговорила је тихо.

„Извини, да ли могу да будем његова замена?“, одважих се ја.

Прихватила је, али само зато што је удварање било оригинално.

ДРАГАН ТЕПАВЧЕВИЋ - ТЕПА (1956)

Рођен у Гацку. Гимназију и Филозофски факултет - Одсјек за југословенске књижевности завршио у Сарајеву. Постдипломски студиј завршио на истом факултету у 1986. одбранио магистарски рад (тема: "Књижевно дјело Витомира Лукића"). Од 1992. до 1998. био новинар на ТВ Републике Српске и уредник Културно-умјетничког и документарног програма. Аутор је стотињак документарних емисија, филмова и репортажа, емитованих на матичној телевизији. У Кијеву 1998. на Међународном филмском фестивалу "Златни витез" добио је награду жирија за филм "Приче из земунице". Кратке приче и критичке текстове објављивао у часописима: "Траг", "Нова Зора", "Српска вила", "Бокатин дијак" и другдје, а од 2000. је више од десет година објављивао приче у најзападнијим српским новинама - "Кишобран" из Ванкувера. Играни драмски текстови: "Интелектуални банализам" (са Б. Калезићем, Б. Б. Брђанином и Ј. Живковићем) 1979. у Сарајеву; "Није било ништа страшно" (са Б. Калезићем) 1985. у Сарајеву. (Текст уврштен у Антологију младе бх драме 1986. у часопису "Лица"), "Халдол депо" (са Б. Калезићем), 1989. у Сарајеву. (Текст је преведен на словеначки језик и игран у Јесеницама у сезони 1989-1990). "И бог је побјег'о из Сарајева", монодрама која је побиједила на првом Фестивалу монодраме Републике Српске 1995. у Хаџићима. Објављене књиге: "Бројање слова" (2005, збирка кратких прича). Издавачи: "Бесједа" из Бање Луке и "Боспа Форлаг" из Штокхолма. "Кома у 26 слика" (2010), роман. Издавач "Прометеј" из Новог Сада. "Град за незбринуту дјецу", 2015, роман. Издавач "Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево". (Роман је добио другу награду на конкурс у "Златна сова", а исте године и годишњу награду Удружења књижевника Републике Српске). "Кроз сјенке свиленог сна", 2016. студија о књижевном дјелу Слободана Ристовића. Издавач "Жиравец" из Пожеге. "Зна ли ко енглески", 2018, роман. Издавач "Завод

за уџбенике и наставна средства”, Источно Сарајево. (Роман добио прву награду на конкурсy “Златна сова” код истог издавача). Године 2021. роман „Ко гром“, издавач “Завод за уџбенике и наставна средства”, Источно Сарајево.

Тепавчевић је 1998. одселио у Аустралију (Бризбејн), гдје живи с породицом.

ПОКОНДИРЕНА КРИСТА

Немате машину за прање суђа? То морате прво набавит'. Ја стварно не би' могла замислит' живот без ње.

Код нас ти је сваке суботе и недеље сијело, а Ристо, каквог га је Бог створио, зовне по' Бризбејна на карте. Не море без рауба, па то ти је. Дјеца на једној страни, ми, женскиње, на другој - кувај, пеци, доливај, додаји, у кућу, на терасу, око базена, ко би то све опр'о послије? 'Вако само гурнеш све у њу, притиснеш дугме и готово.

Не знам, није ми јасно како сам 37 година прала веш на потоку, а камоли суђе. Није било струје у селу; воде, фала Богу, јест', ал' испод куће, на потоку. Узми ону пракљачу, па удри љетни дан до подне. Некад и поподне. Да ми ко данас каже да само једном одем прат' веш на потоку, истом би' га оном пракљачом по глави. Нек' му матер пере ако море; ја, богами, више нећу, а и не могу. Нису ми године за тога. Све има свој вакат.

Морате набавит' машину. Однекле се мора почет'.

И ми смо, ето, прије осам година дошли без иђе ишта. Ристо је био код нас зидар, дунђер боље рећи, радио од јутра до мрака ни за шта. Крен'о овде са нашим мало-помало, у исти пос'о, али су ти овде билдери господа. Јест' од јутра до сутра, ал' имаш недељу и суботу поподне, а пара сипа. Код нас ниси мог'о ни дувар зачепит' са њом, а овде мало се стиснеш и направиш кућу за двије године. За исти пос'о.

Намјестили нам и да чистимо неке канцеларије ноћу, и то под кључ. Одеш кад 'оћеш, вратиш се кад 'оћеш, само да је чисто до ујутро. Све њихово, ништа од куће не носиш. Радимо по сат и по, а плаћа се шест. Могли би и брже, само Ристо буде мало уморан.

Истресеш оне канте, протрљаш мало усисивачем, манеш прашину и кући. Дјеци својој. Они, Богу фала, мирни, турнеш им плеј стејшен у руке и мореш мјесец дана бити вани да и не примијете. Док не огладне.

Ко каже да није добро?

Ја сам то радом. Са својије десет прстију. И Ристиних - двајест.

Има их још што су купили или направили куће. Али како?

Отишли тамо, откупили станове за будућност, добро их продали онима против којих су ратовали, а онда су овде са тим парама закопитили. А, о'кле им станови, молим те лијепо?

Дала им држава, а пола их добили к'о социјални случајеви. Оженили се млади, натоварили по троје-четворо дјеце и намах стан солидарности. С пуно квадрата, је л' тако?

Е, онда, рат прође, одеш и продаш то што ти је држава дала и што никад и није било твоје заоправе, него солидарно, покупиш паре и у Аустралију. Сад ти причају како су успјели. Врага би ти успио, мој брајко, да није било те државе на коју данас плујеш.

Од мене нећеш чути грке ријечи на њу. Није цаба онај пјесник, Шантић, рек'о: "Нема раја без роднога краја". И нема. Само на поток више не би' могла. Што јест' – јест'.

Добро, човјек се мало и похаси, па 'оће више из дана у дан. А што не би, опет, кад се море и кад зарађујеш. Кажу: *види Кристе што вози кола, а није знала ни она воловска управит'*.

А што не би' возила? Није ни то што сам хтјела, већ што сам морала.

Ристу скоро и не видимо, осим недељом. Мора неко дјецу возит' у школу. Неће ваљда пјешке?

Ако сам ја морала пуне три и по године ићи четири километра тамо и четири 'вамо, не морају они. Јест', има воз и аутобус, али што да користе саобраћај кад нико од друге дјеце не иде тако?

Положила сам да их возим и да могу у шопинг кад Ристе ионако нема. Знаш и сам да до прије годину дана радње нису радиле недељом, а мој Ристо море само недељом.

'Вако, купим све што треба, бацим у гепек и that's it.

Јест', ал' кажу: *Што вози for vil drajv*. Па, неће ваљда Ристо с новим колима да вози канте, алат и даске за шаловање? Нормално је да он ћера стари караван, а ја ово.

Ма, знам ја и ко то прича. Они што су једва скрпили за 'хундаија' и то половног. Гори од 'фиће'. Криво им што имамо двоја. Криво им, јер не знају. Брез двоја кола си ти нико и ништа на Западу. И ниће. Богами, другачије те гледају и они агенти за продају некретнина кад виде двоја кола у авлији. Навалили на нас к'о на смрдљив сир.

Ти знаш да имамо двије куће и да смо купили прије двије године два стана за инвестмент. Испаде све по два, али ми имамо двоје дјеце. Ако нама родитељи нису оставили ништа, ми њима `оћемо. Не родитељима, него дјечи. Због њих смо и дошли, живота ми.

Навалили агенти да нешто продамо, те даће нам добру цијену, те сад је прилика, те цијене више неће раст' волико. Нећемо. Није за sejl. Нису ни наши ништа продавали, па нећемо ни ми.

Оно, што јест – јест'', није нико ни хтио да купи оно од наших, али нису продавали. Своје је своје, па кад је и најмање. Је л' тако, Ристо?

Ми смо, брате, задовољни, слажемо се недиљом, а с дјецом немамо проблема. Они нам преводе кад дођу агенти, ми им купујемо шта треба и помажемо једни другим. Научили енглески у школи, а нама, право да ти кажем, тај туђи језик и не треба. Ја све са својијех десет прстију. И Ристиних – двајест.

Оно, да будем поштена, дјеца заборављају нашки. А кад погледаш боље, и шта ће им?

Ваљда ћемо се некако разумит'. А кад му је добро, чо'јек нема потребу ни да пуно прича. Не би' ни ја да ме не вуку за језик. Кажу да нису они били на холидеју осам година. К'о да смо тамо некад ишли.

Кад је био годишњи код нас? У јулу и августу, је л' тако? А кад је било највише посла? У јулу и августу.

Кад смо косили и љетину скупљали, него тад. Кад смо ајван продавали?

Сад се надигли да причају да немамо навику за холидејом. А кад ћеш стицат' ако идеш одмарат' на љето? Ето, Ристо за ових осам година ни дана није изост'о иза посла. Добро, не кажем за то, али смо све своје друге навике сачували.

Одемо на Божић и на Васкрс у цркву, видимо се са свијетом, славу славио иако је риба скупа, а нама запала посна, за Светог Николу.

Планирали смо, ето, да након двије-три године одемо у посјету својима. Ужељели смо се, брате, али Ристо започео неки билдинг. Још само њега да изгурамо, па одосмо.

А родбини уредно шаљемо.

И писма и касете. Мали снимци све што ново купимо или направимо, па пошаљемо.

Виде да нам је добро. Понекад и назовемо, па се испричамо. И то ти је то.

Ttat's it.

Знају они да не пада с небеса, него да морам све са својијех десет прстију.

И Ристиних - двајест.

Бризбејн, Аустралија

Драган Тепавчевић - Тепа

Четврти дио

ПРИЛОЗИ

Саво Мартиновић:

ПОРТРЕТИ ТРОЈИЦЕ АФОРИСТИЧАРА КОЈИ СУ ПРЕСЕЛИЛИ У НАШЕ СЈЕЋАЊЕ

Љ Е П О Т А С Ј Е Ћ А Њ А 1: ЈОЗО

О Миливоју Јозићу и његовој књизи „(П)лутање народа“ може се говорити добро и лоше. Но, да не буде заблуде, ваља појаснити: Јозић се може хвалити на два начина – на добар начин и на лош начин. Једино ми не пада на памет начин на који се овај писац и његово дјело могу кудити. Уосталом, није неуобичајено, нити је мјесто и вријеме да се у оваквим приликама тако нешто ради. Посебно ако нема јаког разлога. А нема. Можда се књига и може напасти на лош начин. А то би за њу било добро. Јер, лош напад на књигу је њена најбоља одбрана.

Наслов књиге „Плутање народа“, са непримијетно одмакнути почетним словом „П“, да би био двозначан, је нека врста „одисеје“ Јозићевог рода и народа: Плутање на води и лутање на земљи и у ваздуху – чиме је „све“ обухваћено. Тако је Јозићева разноликост тема и идеја у књизи – његово књижевно интересовање и самим насловом заокружено.

Дајући ми књигу, Јозић је скромно рекао: „Ово је моја прва књига.“ Иако непотпуно обавијештен о његовом „књижевном раду“, одмах сам му повјеровао на ријеч. И то је вјеровање трајало док књигу нијесам прочитао два пута у једном даху. А онда сам се запитао: „Је ли могуће да овако зрело штиво, читавог малог богатства идеја и мисаоног понирања у срж или суштину онога што хоће рећи, с нешто мање хумора а више сатире, и тако подношљиве лакоће читања, буде смјештено у корице ауторове прве књиге!?“ Енигму, донекле, могу ријешити, вјерујем, бројни Јозићев

младачлачки састави, дневничке и сличне биљешке, споменари, писма и друга „писанија“ – што је можда исто „чиста литература“.

У тој раскоши тема и идеја аутор читаоцу оставља задовољство да домишља започето или коначно речено. Ево неколико примјера личног искуства:

Аутор: Гдје се сви питају – нико не одговара.

Читалац: Гдје се нико не пита – сви одговарају.

Аутор: Како нам иде, добро стојимо.

Читалац: Како стојимо, добро нам иде.

Аутор: За све је крива десница. Њом смо заокруживали на бирачким мјестима.

Читалац: Љеваци су криви за изборни пораз. Заокруживали су лијевом руком.

Аутор: Довели га на чело, а он им дошао главе.

Читалац: Чело нам је дошло главе.

Аутор: И странпутица је правац.

Читалац: И правац нам је странпутица.

Аутор: Боље је врабац у руци него плата на привредној грани.

Читалац: Боље је плата у руци, него усран голуб на привредној грани.

Аутор: Вратио се жив из рата. Сад се бори за живот.

Читалац: Слободан човјек се и у рату бори за живот.

Аутор: Док други иду својим путем, ми се ћерамо.

Читалац: Боље је и да се ћерамо, него да једни другима кренемо у сусрет.

Аутор: Некад смо живјели са пролетерима, а данас са профитерима.

Читалац: Профитери свих земаља, уједините се!

Аутор: Имаш став – врати стан!

Читалац: Имам стан – враћам став!

Аутор: Дилери су маркантне личности.

Читалац (модернизовано): Дилери су евроватне личности.

Миливоје Јозић зна да је афоризам не само дефиниција или одређење, него и домишљај и да је афорист онда, не у пежоративном значењу, домишљан! Он зна што је метафора, обрт, парадокс, иронија, сажетост, опште мјесто, игра ријечи и игра уопште, али му је поента у крви. Има се утисак да поента „јури“ Јозића, а не Јозић поенту. Док пише, Јозић, за разлику од његовог народа, не (п)лута. Нити је, далеко било, залутао у свијет писане ријечи! Напротив, он добро плива и добро се орјентише у водама хумора и сатире.

И само још нешто о њему: За разлику од књиге, аутора одликује спорна скромност, а књигу и аутора неспорна добронамјерност.

Ипак, ево једне формалне замјерке: Испод наслова књиге не стоји, а требало би да стоји „а ф о р и з м и“. Јер, 240 афоризама, а исто толико малих цјелина, такозване кратке форме, склопљених у једну велику цјелину, довољна су мјера за корице једне књиге! Без „неприродно“ уметнутих, а нимало ружних, сатиричних текстова на крају – што се не односи на неколике сврховите карикатуре без ријечи.

Миливоје Јозић је поновио оно нечије: „У писању тражим смисао живота.“ Ја додајем: У читању Јозићеве књиге „(П)лутање народа“, тај смисао сам, „неочекивано“ нашао.

Опростите ми ако сам и у чему претјерао. Јер, то сам урадио само зато што сам имао најбољу намјеру.

У Београду, 11. XI 2003.

Љ Е П О Т А С Ј Е Ћ А Њ А 2: М И Т А Р

(II) ОСВЕТА “ПАТРИЈАРХУ СРПСКЕ САТИРЕ”

(писана ријеч на књизи „Питамтеја“)

(Умјесто увода: Као што таласи мора запљускују бедеме Светог Стефана тако је Митар посветама на својим књигама мене запљускивао бројним епитетима, звањима, титулама... Некад сам тек од њега сазнавао „ко сам и што сам“, а чешће сам се питао: „Боже, јесам ли ово ја?“)

За то вријеме ја сам Митру писао кратке, скоро конвенционалне, можда и штуре посвете, у сваком случају пријатељске, док једног дана нијесам схватио да нас двојица нијесмо равноправни. А онда сам му 11. априла 2009. године написао на књизи „Питамтеја“ овакву посвету:

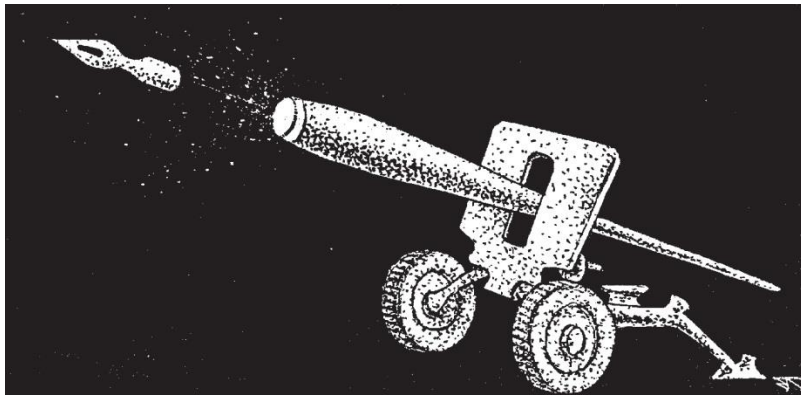
Митру Митровићу, господину, љутом Паштровићу меке душе; контеу од Паштровића; „патријарху српске сатире“ (преписано из наслова једне рецензије); пјеснику за причу, опјеваном прозаисти; пјеснику афористике, афористичару пјесништва; великану за мале, великом дјетету (за одрасле); доктору ветеринарске медицине; професору економије ријечи; старосједиоцу антологија, енциклопедија, зборника, панорама, буквара и читанки; шампиону у писању дјечијих, дјечињих, дјечачких, дјетињих, дјевојачких, сестринских, мајчинских, очинских... афоризама; родоначелнику „митроизама“ (Лерова кованица), епиграмисти без грама злобе, сатирику, лирику; (количинском) рекордеру у ономе што је међу корицама (међу својима и инима); асу сажетости и ширине разумијевања; љубитељу туђих узлета духом; љубимцу муза и пегаса; духовитом Србину (без премца) који, ако икад то учини – умријеће од смијеха; нормалном човјеку (мањем од два метра); недостижном писцу посвета на својим књигама; књижевнику, новинару, пријатељу, колеги и другару, задивљено, незавидљиво, и искрено,

Саво Мартиновић Нови Београд, 11. априла 2009.

P.S.

И само што га последије тога нијесам питао: „Добро, Митре, јесмо ли сад квит? Јесам ли ти се осветио за свако добро које си ми нанио?“

На крају, нека ми читаоци не узму за зло ако сам, у сваком случају, претјерао, јер ми, на првом мјесту, то није била задња намјера. Напротив. Важно је да се Митар на ово неће наједити, јер он то и не умије.

МАЛИ БИСЕРИ МУДРОСТИ

(Митар Митровић: „Тао, ђаци! – афоризми за дјецу“)

Афоризам је, као сажета мудра мисао, послије два и по миленијума од Хераклита, преко Леца и Баљка доспио до Митра Митровића. Срећом!

А Митар Митровић, ако не пише пола вијека, најмање толико смишља и домишља афоризме. Пошто се прво окушао у другим врстама кратке форме, епиграму и краткој пјесми за дјецу и одрасле, са обавезном духовитом, сатиричном или мудро поентом, „одао“ се писању афоризама, како се у посљедње вријеме одређује, за одрасле.

И Митровић се, попут бројних афориста који мисле и пишу на нашем језику, опробао у скоро свим видовима афоризма, од породичног, љубавног, чак еротског, преко филозофског, политичког, идеолошког, ангажованог, сатиричног, до дјечјег афоризма.

А управо ту, код дјечјег афоризма, чекали смо Митровића.

Афоризам се у посљедње пола вијека, нарочито у нас, равнано до готово неслућених могућности, тако да поетика афоризма или књижевна теорија није успјела чак ни да забиљежи појаву „дјечјег афоризма“, као посебну врсту ове књижевне форме. (Иако дјечји афоризам није нимало млађи од афоризма за одрасле, ако прихватимо „дјечја уста“, као претечу дјечјег афоризма.

А дјечји афоризам се, нарочито у посљедњих неколико година тако наметнуо да је, уз остало, изборио право на посебне рубрике у сатиричном мјесечнику „Данга“ – као „Дангица“ и хумористичко-сатиричном недјељнику „Ошишани јеж“ – као „Мали јеж“, те у књижевном часопису за дјецу „Змај“.

Дакле, дјечји афоризам се испуљио, а влада увјерење да је још у повоју. Митар Митровић, својим већ објављеним двјема књигама – „Краљевина кликера“ и „Из магареће

клупе“ и нарочито овом трећом - „Ћао, ђаци!“ нуди доказе да се дјечји афоризам чак опро!

Уједно, Митровић је, ако не први, а оно бар међу првима (гдје би, иначе, љути Паштровић мека срца био?) објавио прве дјечје афоризме и прве збирке дјечјих афоризама.

Тако се Митар Митровић може сматрати, бар малчице, оцем дјечјег афоризма, остављен без „аргумента“ да докаже своју невиност. Правио га је мушки.

Поставља се питање гдје Митар Митровић налази теме и идеје за своје афоризме. Одговор је – само тамо гдје их има, не на другом мјесту. А има их свуда. Нема гдје их нема. Нарочито у животу, стварности и машти.

А на питање како Митар пише дјечје афоризме, да нас неко не би претекао и рекао „руком“, казаћемо главом, душом и срцем. Отвори ионако широку душу, почне да их смишља главом, а како је већ неко рекао, пише срцем. „Митар и оловка пишу срцем.“ Полази од тема и идеја које се крију свуда у животу, промишља како дјеца виде одрасле, како дјеца виде себе и како дјеца виде живот и стварност око себе. Како дјеца виде све то и кад зажмуре.

Митровић је проникао у дјечју душу, дјечји свијет, често у свијет дјечје маште, тако да је и сам од себе направио једно велико дијете. Митар Митровић, отац, зарад дјечјих афоризама, направио је од Митра Митровића дијете. Толико дијете да би се могло играти кликера. А све ово тако зато што Митру „раде кликери“.

Митровићеве афоризме за дјецу одликује прије свега непосредност и искреност, лака метафоричност и истинитост, а последице свега доброћудност и добронамјерност.

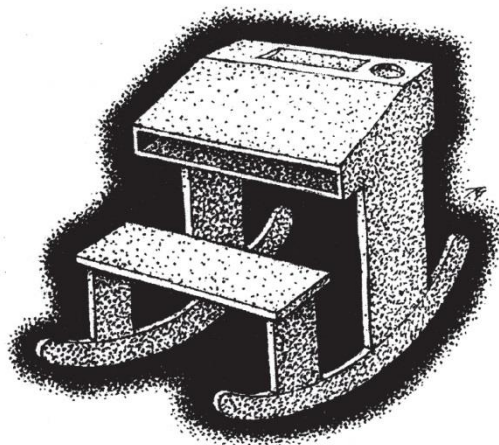
Митровићеви афоризми су искошени, искривљени, изврнути, изопачени, ишчашени и откачени, а ипак сви имају неку своју унутрашњу логику. Не вјерујемо да би га повриједила, рецимо, оваква „критика“ неког његовог малог читаоца: „Тата Митар је начисто одлијепио!“

Најновијом, трећом књигом дјечјих аофризама „Ћао, Ђаци!“ Митар Митровић показује да је, ако не велики, а оно бар сасвим одрасли писац за мале.

Књига дјечјих афоризама „Ћао, Ђаци“ Митра Митровића јесте нека врста великог буквара за мале, који није нимало мање намијењен великима.

Ова књига је уједно нека врста поуке, тачније упутства, како се помоћу алхемије духа праве мали бисери мудрости.

Београд, 29. 3. 1999.

ЛАКА ДУХОВНА ХРАНА

(Митар Митровић:
„Моја мама може све - дјечји афоризми“)

Таман кад нам се учинило да је Митар Митровић (овдје ћемо га назвати особеним и универзалним подстрекачем дјечјег маштарења) на писање дјечјих афоризама ставио тачку, он јој је додао „реп“, направио од ње запету и наставио да пише...

Како?

С несмањеном инвенцијом ствараоца и познаваоца дјечје душе, логике и искреног начина мишљења.

Митровићев стваралачки опус је импресиван, али по нашем суду, његови дјечји афоризми, као модеран вид кратке форме, чија су претеча „дечја уста“, заузимају почасно мјесто.

Најкраће речено, Митровићеви дјечји афоризми су нека врста „брзе духовне хране“. Да додамо, не само за дјецу и омладину, него и за одрасле.

Послије треће књиге дјечјих афоризама „Ћао ђаци!“, Митровића смо „окривили“ да се „бар малчице може сматрати оцем дјечјег афоризма“, а послије најновије, четврте „Моја мама може све“, рећи ћемо да је Митровић исто тако, малчице, мајка дјечјег афоризма.

Тако испада да Митар Митровић може све! Да буде истовремено и отац и мајка! (Чик га још коме да се у то прометне!)

У Београду, 14. јула 1999.

ДА САМ ЈА МИТАР...

Да сам ја Митар, а, на његову срећу нијесам, овакво би било моје Слово о мени:

Рођен сам петог новембра (по старом календару) 1933. године, три дана уочи Митровдана. Стога ми је кршћено име Димитрије, а својеручно прекршћено у Митар, да би ми се, како и пристоји будућем пјеснику, бар допола римовало име и презиме.

Прва три разреда школе сам учио у манастиру Прасквици, друга три у Котору, близу цркве Светог Трипуна, а остале до краја мале матуре у Даниловграду, недалеко од манастира Острог. Упркос свему томе, сем међусобног уважавања, како би рекао Салвадор Дали, с Богом нијесам имао никакву директну комуникацију, још мање икакве интимне односе.

У дому за ратну сирочад на Браноловици, између осталих, највише сам се дружио с пјесничком легендом Витом Николићем, јер смо обојица у фудбалском тиму били голмани. Сад ми је мило што му нијесам дао ниједан гол, а скоро да ми је криво што није ни он мени. Овај велики пјесник је познат и по томе што „за живота није добио ни стан, а послје су му дали улицу“. (Можда и булевар!)

Средњу школу завршио сам у Шапцу, првој српској вароши, граду чивија, рукометаша, фудбалера, боксера, глумаца, тркачких коња, великог вашара...

У Београду сам завршио Факултет ветеринарске медицине, што ми даје за право да се тамо гдје то има смисла потписујем као доктор. Неко је рекао: „Што сам више упознавао људе, све више сам волио животиње.“ (Но, ја сам, да опростите, и прије и послје факултета једнако волио и људе и животиње.) А други: „Четрдесет година сам ветеринар, а још нијесам видио овакву стоку.“ И трећи: „Ја сам сам себи доктор, и ништа ми не фали – рече ветеринар.“

Рођен сам тик изнад Светог Стефана, али у том граду на мору никад нијесам љетовао (а камоли зимовао), вјерујем да ћете погодити због чега.

Још док сам био мали, највише сам волио да се дружим с дјецом, па ми је то прешло у навику. Најмилије ми је кад кажу да сам ја „једно велико дијете“.

У вријеме Другог свјетског рата и буквално сам био дијете, па, како је неко рекао, нијесам растао „из патриотских разлога“. Зато су ми они који су брзо расли, будући кошаркаши, ударали чврге, тако да ми је било необично ако некога дана не добијем своју редовну „порцију чврга“. Престали су кад су примијетили да умијем да трпим и да „чврге“ лако подносим. Послије сам се и ја мало тргао, кад сам схватио да бити увијек мали и није неко достигнуће, нити нешто нарочито практично, па сам толико порастао да кад хоћу да се почешем по глави, не морам да се пењем на столицу.

Данас нијесам дијете да не знам колико ми је година. И одавно то не показујем на прсте. Имам их колико цио један фудбалски тим ђака првака, под условом да је, рецимо, навала, па је још много њих раније кренуло у школу... Па, израчунајте сами... Што сам ово хтио да кажем?...

Написао сам четрнаест књига пјесама за дјецу, једну за одрасле, четири збирке афоризама за одрасле и осам за дјецу, збирку епиграма и двије књиге прича и хуморески... Ово сам бројао само донекле, а послије тога је било још књига и књига...

Роман нијесам написао, а можда је мој живот то учинио умјесто мене.

Има ме у букварима, читанкама, правопису и пуно антологија... Понешто од онога што сам написао преведено је на девет језика, а ја вјерујем да би и на више кад би „тамо“ знали за мене.

Добио сам доста домаћих и једва коју међународну награду, од којих су најзначајније двије Домановићеве

награде за хумор и сатиру. И да кажем, ниједна ме награда није ништа коштала.

Једном приликом ме пријатељ питао имам ли чега више од дјечјих афоризама, а ја сам одговорио: Имам, брига. Толико их је да некад не знам ни како се зovem, али се често сјетим, а све бриге нестану кад видим унука коме су дали моје име, и то оно прво, Димитрије. Не зато што је лијепо име, но што је лијепо имати унука. Имам ја још и унуке, које имати – није ништа мање лијепо.

Док сам службовао као управник Студентског дома, тог великог града младих, звали су ме „мајка“, нарочито илегалци, а ни ја ни они се нијесмо љутили на то, за разлику од неких комитета и других ауторитета.

Један критичар је рекао да сам „велики писац за мале“, а други да сам „мали писац за велике“. Први је „мало“ претјерао, а о другоме, да будем искрен, за разлику од њега, немам никакво мишљење. („Ето му га!“)

Мој нарочити пријатељ и писац за одрасле, (а и за дјецу), Саво Мартиновић, послије моје књиге „Тао, ђаци!“, написао је да сам ја „отац дјечјег афоризма“, а послије књиге „Моја мама може све“, да сам „малчице и мајка дјечјег афоризма“. Тако, каже он, „Митар Митровић може све – да буде истовремено и отац и мајка.“ Ни на њега се не љутим, јер знам да нијесам хермафродит, или, друкче речено, и мушко и женско, или – ни мушко ни женско. А ни он није злонамјеран.

Исти тај пријатељ ме је у једној својој књизи назвао „љутим Паштровићем мека срца“. Можда јесам љут, кад примијетим неправду, а можда јесам мека срца, кад видим некога у невољи.

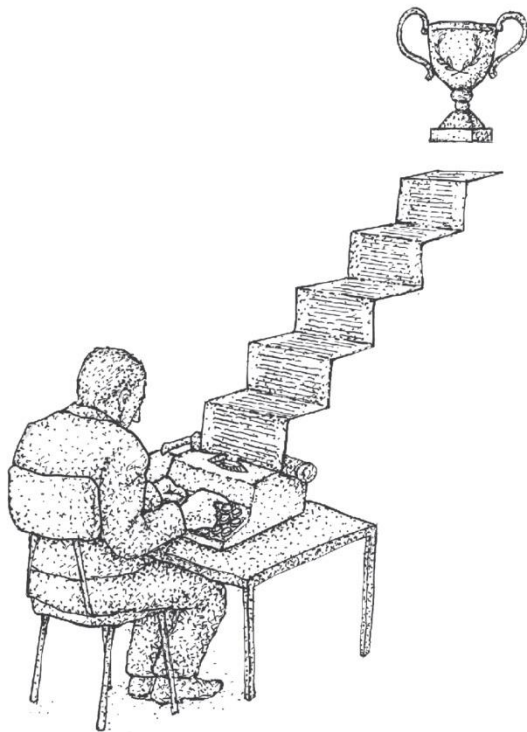
Пошто сам сасвим одрастао, а не баш претјерано, повремено сам се дружио, или сријетао, с великим дјечјим пјесницима Душком Радовићем, Добрицом Ерићем, Драганом Лукићем, Драганом Радуловићем, Витом

Николићем, Браном Црнчевићем, Љубивојем Ршумовићем, Мошом Одаловићем, Душком Ђуришићем, Слободаном Станишићем, Миром Алечковић... и на посебан начин, са Чика Јовом Змајом. Али, да будем поштен, више бих волио да сам се с њима дружио док су били мали...

Свеједно, свима њима појединачно, скидам шешир!

(У Београду, почетком XXI вијека)

Саво Мартиновић

ЉЕПОТА СЈЕЋАЊА 3: ВЕЉКО

„ЉУДНИЦА“ - КЊИГА КОЈА СЕ РАЗЛИКУЈЕ
(афоризми необичне љепоте и лијепе необичности)

"Људница" Вељка Рајковића једна је више него изазовна и провокативна књига. Књига кратке форме, а великог домета!

А на почетку: шок-афоризам:

"Књигу посвећујем сјенима давно преминулог човјека."

Аутор, како и приличи хомо сапиенсу, човјеку који мисли, као маљем удара по хомо новусу, "јавном" човјеку, скоројевићу... и његовим темељним (не)вриједностима – моралу, етици, човјечности, доброты, стрпљењу, алтруизми... Јер, како аутор експлицитно уводи читаоца у авантуру читања и поимања онога што слиједи, од човјека који би по природи логике, или по логици природе, морао посједовати елементарне људске врлине, остале су само сјени... Сјени којима би се, на крају, ваљало и поклонити.

И други почетак је не мање узбудљив, инвертан и чудомислив:

"Људи, ово је људница!" Није штампарска грешка, већ дубока мисао, у којој је не плићи смисао, а све у границама логике!

Слиједи рафали духа:

"Рано је за критику владе. Још није бивша." Бивша влада је као (препо)рођена за оговарање.

"Нијесмо изгубљени. Нашло нас је чудо!." Што год да тражимо, увијек нађемо исто. Или исто нас.

"Никоме се нећемо клањати. Тај став смо давно заузели." Аутор нас још увјерава како је то чврст став.

"Црна Гора је земља ријека и планина, а држава брда и долина." Природа нам је дала ријеке и планине, а политика обећала брда и долине.

Човјек је постао од мајмуна, а нечовјек од ујчевине." Хумора никад доста: Па и ујчевина има ујчевину.

"Тонемо све дубље. Па што, од ваздуха се не живи." О какве згоде - кад ваздуха има као воде. 'Рођење – пресуда, живот – издржавање казне, смрт – помиловање." Опасна, фаталистичка филозофија, која прије свега тумачи с в и ј е т - читај: људницу, у којој се издржава казна. „Људница“ је нека врста оправдања за ауторов фатализам.

Влада – сто преспаваних дана, народ – сто непреспаваних ноћи!" Док једни спавају, други о томе могу само да сањају. Постоје, ето, и снови о сну.

'Узели су власт. Нијесу имали избора!" Избори су као срећа: Служе јаке.

"Посланици подносе амандмане, а народ – законе!" Као да овај афоризам има нечега бенигног. Ријеч је само о праведности расподјеле подношења.

"Наши преци су били паметнији. Они су водили коње." Афористичар оставља читаоцу "задовољство" домишљања – ко данас кога води.

"Црногорци су савремени. Не воле више бивше господаре". Нови су ту свевремену љубав само наслиједили.

"Афористичар је стваралац који највише ради кад је ум оран"(!) Нити једно слово, ни знак интерпункције, већ само размак – био је довољан да писац депарадоксализира мисао и тек тада јој да пун смисао!

А сад два афоризма опречна, супротстављена појединачно један за другим, а опет логично и једноставно могућа: "Жене су равноправне. Све их волим." Жене су наравноправне. Волим само једну." Зна се и коју. Своју!

А онда: "Моја жена је феномен. И кад мршави, не губи на тежини." Лако је писцу да каже тако ако се зна да се његова жена Весна не умије наљутити. Да се мало зађе у интиму... Да је ријеч о писцу афоризама који се, једноставно речено, разликује (!) при толикој хиперпродукцији овог облика кратке форме, ево још доказа:

"Ђордано је био први. Зато је бр. уно! "Вођа је заслужио да му се дигне споменик. Алфред Нобел." "Наш мини стар информација је велика медијска звијезда." "Сви смо ми атеисти. Обожавамо коње!" "Глупост је болест двадесет једног вијека." "Љекар интерне(т) медицине: "Зините и кажите @, @, @...!" "Еуропсихијатар? Љекар општепознате праксе." Аутор се прави да празнослови, па је изоставио само прво слово!

А коме, као Вељку, пође за руком да се разликује, може да граби напријед дугим кораком!

Пишући "Људницу" Вељко Рајковић је као на Ђердан нанизао триста бисера духа и мудрости – афоризама необичне љепоте и лијепе необичности!

Зато је и дужност и нужност препоручити ово дјело за читање и уживање у часовима све рјеђе и брижније доколице!

Саво Мартиновић

У КРУЖНОМ ТОКУ (Вељко Рајковић: *Путоказивања*)

Још као *ђак под качкетом* подгоричке Гимназије, у којој су престижни предмети били латински језик и филозофија, Вељко Рајковић је професорима задавао задатке како да одгонетну његове загонетне одговоре на постављена питања. И данас има поузданих свједока који би дали руку да је Он у тој игри надмудривања са *јачима од себе* излазио као побједник. Његов животни кредо је тада био - како са што мање труда сазнати што више и како не бити гори од бољега, да би се потом, и као *говорник* и као писац, завјетовао у *закон* - како са што мање ријечи казати што више.

Вељко Рајковић *никад у животу* није имао времена за дуге приче и *говоре*, но је сваки дијалог, или *сеансу*, поентирао ефектним, а оригиналним, тачним исказом и изразом, иза чега се није имало више што рећи.

Рајковић је још од *ране зрелости*, пред дужне и недужне, намјерне и ненамјерне, на улици, у кафани, на *корзу*, у парку, у природи и друштву, просипао бисере мудрости и духа. И тако се рано запутио стопама знаменитих црногорских мудријаша Суле Радова, Ива Вране, Влатка Ивановића, Дуга Кривокапића, Марка Ђоновића, Павла Ђоновића. Та усмена *казивања* Вељка Рајковића нијесу записана, остала су само да се препричавају. Зато се, *сам самцијат*, његово *величанство* *лапис* (доцније тастатура) нашао у рукама овог неуморног усмено доказаног *дјелатника духа*. Већ је речено: Рајковић *никад у животу* није имао времена за дуге приче, па је првом књигом афоризама *У знак(у) узвика* обзнанио да је рођен рођени писац кратке књижевне форме. Услиједиле су, недуго затим, књиге афоризама *Човјеколики људи* и *Људница*, те и књига епиграма *Дарвине*, *Дарвине*, којом се *публикуму* јавља да је настао и рођени пјесник.

Најновија књига Вељка Рајковића - *Путоказивања* својеврсна је прича за себе, срочена и уприличена као *мала*

филозофија духа о свему и свачему. Ту су неизоставни и незаборавни афоризми, онда епиграми, затим нарочито оригинални епитафи, приче, пјесме И, на крају, нешто сасвим ново - енигматизми! И још све то у хуморно-сатиричном руху духа!

Док се чита ова књига, може се стећи утисак да Вељко Рајковић *не укључује свој креативни нерв*, него га идеје, досјетке, домишљаји, поенте, као ројеви медоносних пчела, опсједају и нападају, а он их само бира, разабера, издваја, усваја, исписује и потписује! *Дуго мозгање или убијање од размишљања* за њега су *једначине са много непознатих*. Од *грубе руке* која је *дар неба*, остаје му само да употреби своју префињену *фину руку*. И, ето чуда невиђена! Каквом несуђеном писцу би се могла омаћи помисао да ништа на свијету није лакше него писати онако како то чини Вељко Рајковић. Таквом би ваљало дати савјет - само нека покуша!

Чега све нема и има у књизи *Путоказивања*: горког и слатког хумора, опоре и љековите сатире, сваке врсте досјетки и домишљаја, *филозофије обичног живота*, поука, порука и препорука да свијет буде истинитији, праведнији, бољи и љепши од себе самог.

Посебна прича у књизи *Путоказивања* су енигматизми. Једна једина ријеч, цијела прича! Половина ријечи говори једно, друга половина (или трећина) друго, а цијела ријеч нешто сасвим треће! Оданик краткој форми је ишао даље, колико је год то било могуће! Свео је причу на једну ријеч! То је изум некога ко се никад не задовољава оним што је дотле било, но увијек иде даље. Проналазач и изумитељ нове најкраће књижевне фор(м)е *оборио* је мисао: *Престао сам да пишем. Афоризам ми је дугачак, а праву ријеч не могу да нађем*. Изумитељ је нашао праву ријеч! Не једну, него стотину и шездесет таквих.

При првом сусрету са енигматизмима, од читаоца - потписника су потекле овакве ријечи:

Рајковићу, ово - енигматизми, вјеруј добро мени, најблаже речено је фантастично! Таква досјетљивост,

оригиналност, духовитост, сатиричност, често до сарказма, а уз све то, још и тачност, није забиљежена, да не претјерам, још од праоног земана! Ово је, заиста, фасцинантно, дотле, да је човјек који се у све то, посебно у хумор, како конта, добро разумије, више него одушевљен и разгаљен. Па, људи моји, је ли то, данас, могуће? Рајковићу јесте! Ти си ми јамац...

Ваља додати да је овај књижевни новитет - енигматизме изумио веома вјешт играч ријечима, еквилибрист на растегљивој пјесничкој жици. Најљепше је препустити читаоцу задовољство да то сам открије. Јер, поучност је више него изражена врлина ове необичне књиге.

Рајковић жустрином непомирљивости предњачи у субверзивној и критички бескомпромисној активи и алтернативи, И, изнад свега, креативној посебности... Мисао овог афористичара од дара је брза да бржа не може бити... што и приличи ствараоцу неспутаног ума - написао је Ратко Божовић у књизи Седморица против мене, гдје је представио и есејистички обрадио стваралаштво седморице црногорских афористичара, међу којима је и путоказивач Рајковић.

Пишући “Људницу” Вељко Рајковић је као на ђердан нанизао триста бисера духа и мудрости, афоризама необичне љепоте и лијепе необичности! - написао је онај исти који ово потписује.

И још нешто! Ако је негдје што слично речено, засигурно није туђе: За оног ко од корица до корица прочита Путоказивања Вељка Рајковића, може се рећи да је начитан човјек.

“Путоказивања”, као на најфинијој раскрсници - кружном току саобраћаја, путника намјерника, у овој прилици читаоца, упућују на пут којим ваља ићи.

Београд, 2014.

Саво Мартиновић

САДРЖАЈ

РЕЦЕНЗИЈА НА МЈЕСТУ ПРЕДГОВОРА.....	5
АФОРИЗМИ	13
АЛИЈАГИЋ, Исмет - Сека.....	14
АНДРИЋ, Иво Мијо.....	16
БЕРИЋ, Миладин.....	18
ВЕЉОВИЋ, Павица.....	20
ВУЈИЋ, Живко.....	22
ВУКМАНИЋ, Мирослав.....	24
ВУКОВИЋ, Младен.....	26
ГАРВАНОВИЋ, Златко.....	28
ДРМИЋ, Јандре.....	30
ЂЕРГОВИЋ, Раде.....	32
ЖИВАНОВИЋ, Слободан.....	34
ИЛИЋ, Саво.....	36
ЈОЗИЋ, Миливоје.....	38
КУЈУНЦИЋ, Јелена.....	40
ЛЕРО, Грујо.....	42
МАРКОВИЋ, Жељко.....	44
МАРТИНОВИЋ, Саво.....	46
МАЦИЋ, Екрем.....	48
МЕЛИХАН, Константин.....	50
МИЛИВОЈЕВИЋ, Милен.....	52
ОБРЕНОВИЋ, Милад.....	54
ОСМАНЧЕВИЋ, Динко.....	56
РАДИЋ, Бошко - РАКИЈАВЕЛИ Рабош.....	58
РАДОСАВЉЕВИЋ, Горан.....	60
РАИЧЕВИЋ, Марина.....	62
САИЛОВИЋ, Деана.....	64
САМАРЦИЋ, Дарко – Кодар.....	66
СРЕДАНОВИЋ, Мирослав.....	68
СУПЕК, Томислав.....	70
ТОЛЕВСКИ, Васил.....	72
ХАЛИЛОВИЋ, Абдурахман - Ахил.....	74
ЧОТРИЋ, Александар.....	76

ХУМОРИСТИЧКО – САТИРИЧНЕ ПЈЕСМЕ.....78

АНДРИЋ, Иво – Мијо.....	80
БЕРИЋ, Миладин.....	82
ВУКОВИЋ, Младен.....	84
ДУРМАНОВИЋ, Слободан.....	86
ЈЕВТОВИЋ, Милован.....	88
КАПЕТАНОВИЋ, Боро.....	91
ЛЕРО, Никола.....	92
МАНДИЋ, Гојко.....	94
МАРТИНОВИЋ, Саво.....	96
ОБРЕНОВИЋ, Милад.....	97
РАДОСАВЉЕВИЋ, Горан.....	98

ХУМОРЕСКЕ99

ДРМИЋ, Јандре.....	100
МИХАЈЛОВИЋ, Ј. Милан.....	101
ТАПАВЧЕВИЋ, Драган – Тепа.....	103

ПРИЛОЗИ

МАРТИНОВИЋ, Саво.....	110
МИТРОВИЋ, Митар.....	115
МАРТИНОВИЋ, Саво.....	119

СПОНЗОР:

Градска управа Бијелине
Одјељење за друштвене дјелатности

(Издавач и аутор зборника – захваљују спонзору.)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

821.163.41-84(082.2)

821.163.41-7(082.2)

ЖИВОТ пише афоризме. 6 : афоризми и хумористичко-
сатиричне пјесме / сакупио их и на свијет издао Грујо Леро ;
[аутор карикатура Југослав Влаховић]. - Брчко [Дистрикт] :
Мисија, 2021 (Брчко [Дистрикт] : Мисија). - 132 стр. : илустр. ;
21 cm

"17. Бијељински сусрет афористичара" --> стр. 2. - Тираж 500. -
Биљешке о ауторима уз текст.

ISBN 978-99976-970-1-1

COBISS.RS-ID 134992385